

Кочкор районунда 2024-жылдын 1-январынан тартып 2024-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жергиликтүү бюджеттин түзүлүшүнө, аткарылышына жана ишине жүргүзүлгөн шайкештик аудиттин ОТЧЁТУ.

Аудит өткөрүүнүн негизи: Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Ысык-Көл жана Нарын областтары боюнча аймактык бөлүмүнүн иш планы

Аудиттин максаты: жергиликтүү бюджеттин түзүлүшүнө, аткарылышына жана ишине шайкештик аудит

Аудиттин мөөнөтү: 2024-жылдын 1-январынан тартып 2024-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгы.

Аудиттин объектилери: Кочкор райондук мамлекеттик администрациясы, КР Финансы министрлигинин Кочкор финансы башкармалыгы, Кочкор райондук өнүктүрүү фонду, Ормон-Хан, Кара-Суу, Кум-Дөбө, Сары-Булак, Чолпон айыл өкмөттөрү, “Төлөк Ак-Кыя”, “Кочкор”, “Кум-Дөбө Бирикме”, “Кара-Суу Келечек”, “Чолпон” муниципалдык ишканалары.

Жооптуу тарап

Кочкор райондук мамлекеттик администрациясы, КР Финансы министрлигинин Кочкор финансы башкармалыгы, Кочкор районундагы жогорудагы аталган айыл өкмөттөрү жана мекемелери бул аудиттин жооптуу тарабы болуп саналат.

Жооптуу тараптардын милдеттери

Жогорудагы аталган тараптардын жалпы милдетине мамлекеттик каражаттардын тескелиши жана мыйзамдуу орган тарабынан ыйгарым укуктарды жүргүзүү кирет, ошондой эле ушул аудиттин предметине жооптуу болушат.

Аудитордун милдети

Биздин милдет, жүргүзүлгөн аудиттин негизинде шайкештик аудиттин предмети жана аудиттин тиешелүү критерийлери боюнча өз алдынча корутундуларга келүүдө турат. Аудит, биздин корутундуну тастыктаган жетишеэрлик, талаптагыдай далилдерди алуу үчүн жол-жоболорду аткарууну камтыйт. Аткарылган жол-жоболор алдамчылыктын же катачылыктын негизинде жол берилген олуттуу шайкештик эместиктин тобокелдигин баалоону камтыган, аудитордун кесиптик пикирине жараша болот. Биз аткарган аудиттин жол-жоболору, ушул жагдайларга туура келет деп эсептейбиз. Чогултулган аудитордук далилдер, ушул отчетто жазылган корутундулар үчүн негизди камсыз кылуу үчүн, жетиштүү жана талаптагыдай болуп эсептелет деп божомолдойбуз.

Аудиттин предмети

Аудиттин предмети болуп, жергиликтүү бюджеттерди түзүү жана аткаруу процесстеринин, ошондой эле, жергиликтүү бюджеттеги мекемелердин жана муниципалдык ишканалардын мамлекеттик каражаттарды жана мүлктү пайдалануунун Кыргыз Республикасынын ченемдик-укуктук актыларынын талаптарына шайкештиги эсептелет.

Жогоруда көрсөтүлгөн убакыттын ичинде аудитке киргизилген суроолор:

- бюджеттин киреше жана чыгаша бөлүгүнүн түзүлүшүн, аткарылышын талдоо;
- резервдик фонддун түзүлүшүнө жана анын максаттуу пайдалануусуна аудит;
- жергиликтүү бюджетке келип түшкөн кредиттердин, гранттардын, өнүктүрүү фондунун акча каражаттарына жана гуманитардык жардамдардын натыйжалуу пайдаланылышына, кайтарып берүүнүн, төлөөнүн мөөнөттөрүнүн жана шарттарынын сакталышына аудит;
- бюджеттик жана атайын каражаттарынын эсебине кассалык, казыналык эсептери боюнча операцияларына аудит;
- штаттык бирдиктердин түзүлүшү жана эмгек акы төлөө фондусунун туура түзүлүшү боюнча аудит;
- дебитордук жана кредитордук карыздарга аудит;
- эсепке берүү жактары менен жүргүзүлгөн эсептер, иш сапар чыгымдарына аудит;

-Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын талаптарынын аткарылышына аудит;
-негизги каражаттардын жана мүлктөрдүн, буюмдардын сакталышына аудит;
-капиталдык курулуш-куроо иштерине, капиталдык жана утурумдук оңдоолорго сарпталган чыгымдардын аныктыгына аудит;
-коммуналдык кызмат көрсөтүүлөрүнө жана байланыш кызматтарын төлөөгө бөлүнгөн каражаттардын пайдаланышына аудит;
-кызматтык автотранспортту күтүүгө бөлүнгөн каражаттын пайдаланышына аудит;
-айыл чарба багытындагы жана муниципалдык жерлердин пайдаланылышына аудит;
-бала бакчаларда тамак-аш азыктарынын нормативдеринин сакталышына жана башка төлөм боюнча чыгымдардын тууралыгына аудит;
-бухгалтердик эсептин абалына аудит.

Аудит критерийлери

Критерий деп, бюджеттик каражаттарды мыйзамга ылайык пайдаланылышынын шайкештигин баалоо эсептелет:

-Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодекси;
-Кыргыз Республикасынын Эмгек кодекси;
-Кыргыз Республикасынын Салык кодекси;
-Кыргыз Республикасынын Жер кодекси;
-Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамы;
-Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамы;
-Кыргыз Республикасынын “Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө” Мыйзамы;
-Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” Мыйзамы;
-Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-апрелиндеги №240 «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматтык жана нөөмөттүк автотранспортун пайдалануу тартипке келтирүү боюнча чаралар жөнүндө» токтому;
-Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы №471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтому (КР МКнын 04.12.25-ж. №778 токтомуна ылайык күчүн жоготкон);
-Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 5-августундагы №451 «Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органынын типтүү түзүмү жана штаттык санын бекитүү жөнүндө» токтому;
-Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө» жарлыгы;
-Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 1-августундагы №433 «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарын тейлеп иштеген кызматкерлерге эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө» токтому;
-Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” жобосу.

Ишти аткарууда колдонулган аудиттин стандарттары

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Кеңешинин 2021-жылдын 29-мартындагы №01-26/56 токтому менен бекитилген, ошондой эле, Шайкештик аудити жөнүндө колдонмого ылайык, негизинен ISSAI 400 жана ISSAI 1400, шайкештик аудити жөнүндө жетектөөчү көрсөтмөлөр жана INTOSAIнин негиз салуучу принциптерине ылайык жүргүзүлдү.

Этикалык талаптарга шайкеш келиши

Аудиттин эл аралык стандарттары этикалык ченемдердин сакталышын, ошондой эле аудит предмети бардык олуттуу аспектиде негизделген ишенимди алуу үчүн, аудитти пландоо жана жүргүзүү, мыйзамдуу жана жөнгө салуучу ченемдерге туура келишин талап кылат.

Аткарылган иштердин кыскача баяндамасы

Аудит Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Ысык-Көл жана Нарын областтары боюнча аймактык бөлүмүнүн бекитилген программасына ылайык, кызмат адамдары тарабынан көрсөтүлгөн иш кагаздарынын, материалдарынын жана маалыматтарынын негизинде жүргүзүлдү.

Аудит үчүн финансылык отчеттуулукта жана беренелердин олуттуу тандоосунда келишимдердин жана калдыктардын бурмалануу тобокелдигин баалоо максатында босоголук маанидеги ченемдери боюнча олуттуу эсептери үчүн Форма 3 пайдаланылган.

Корутунду

Аудитте, төмөндө жазылган жагдайлардан сырткары, бардык олуттуу аспектиде мыйзам талаптарына туура келээри аныкталды.

АУДИТТЕ АНЫКТАЛДЫ:

Жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы менен табылган баардык финансылык бузуулардын жалпы суммасы **233230,3 миң сомду** түзгөн, анын ичинде **209160,8 миң сом**у калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени **200564,6 миң сом**. Анын ичинен:

-1101 Бюджеттин долбоорун түзүүдөгү жана ал менен бир убакытта түзүлүүчү документтерди түзүүдөгү бузуулар 18907,3 миң сом. Анын ичинде:

-110105 Бюджеттин киреше бөлүгүнүн ченемдик-укуктук актылардын талаптарына туура келбеши, сапатсыз пландоо 18907,3 миң сом.

-2103 Кыргыз Республикасынын бюджеттик тутумунун тиешелүү бюджетине каражаттардын чегерилбеши 966,6 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 104,5 миң сом. Анын ичинде:

-210302 Мажбурлап өндүрүү суммаларын (айыптарды, конфискацияларды, депозиттик эсептин талап кылынбаган суммаларын ж. б.), ошондой эле зыяндын ордун толтуруу катары алынган суммаларды бюджетке чегербөө (өз убагында же толук эмес чегерүү) 22,0 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш;

-210305 Бюджетке милдеттүү төлөмдөрдүн чегерилбеши (өз учурунда эмес жана толук эмес чегерүү) 465,3 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 104,5 миң сом;

-210306 Кайтаруу негизинде алынган каражаттарды өз учурунда эмес кайтаруу жана кайтарбай коюу, кайтаруу негизинде берилген зайым каражаттарын (ссуда же кредит) пайдалангандыгы үчүн эсептелген пайыздарды өз учурунда эмес чегерүү же чегербөө 479,3 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш;

-2104 Бюджеттерге каражаттарды алууда жана бюджеттерден каражаттардын ордун толтурууда укуктук негиздердин дал келбестиги же жоктугу 600,0 миң сом; Анын ичинде:

-210401 Тиешелүү бюджетке кирешелерди чегерүү/каторуу маселелеринде мамлекеттик органдын, өз алдынча башкаруу органынын же чарба жүргүзүүчү субъекттин чечимдеринин дал келбестиги 600,0 миң сом.

-2201 Бюджеттен каражаттарды берүү тартибин бузуу 3825,5 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиштүүсү 2210,1 миң сом, калыбына келтирилген; Анын ичинде:

-220107 Бюджеттик классификациялоо коддордун колдонууну бузуу менен, бюджеттик каражаттарды ведомстволук бөлүштүрүүчүлөр жана алуучулар тарабынан бюджеттик каражаттарды бөлүү жана багыттоо. 3825,5 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиштүүсү 2210,1 миң сом, калыбына келтирилген;

-2301 Бюджеттердин каражаттарын максатсыз пайдалануу 50,0 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш. Анын ичинде:

-230101 Бюджеттик каражаттарды бюджеттик сметада каралбаган чыгымдарга пайдалануу 50,0 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш.

-2302 Капиталдык салымдарга бюджеттик каражаттарды пайдалануудагы жана курулуш иштерин аткаруудагы бузуулар 7025,9 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 101,1 миң сом. Анын ичинде:

-230207 Курулуш-куроо иштеринин наркын жана/же көлөмүн жогорулатуу 7025,9 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 101,1 миң сом.

-2303 Милдеттенмелерди кабыл алуу жана тастыктоо жана бекитилген көрсөткүчтөрдөн ашыкча чыгымдоо (ченемден ашыкча жана тастыкталбаган чыгымдар 1608,3 миң сом. Анын ичинде:

-230306 ТМБ ченемден ашыкча запастары жана эсептешүүлөрдөгү каражаттар 1608,3 миң сом.

-3101 Мүлктүн сакталышын камсыз кылбоо 180559,8 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 180313,4 миң сом. Анын ичинде:

-310104 Негизги каражаттарды кириштөө тартибин бузуу, негизги каражаттардын жана материалдык эмес активдердин эскиргендигин эсептөөдөгү бузуулар. Белгиленген тартипте кириштелбеген, эсепке алынбаган мүлктүн болушу 180313,4 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилген;

-310106 Тастыктоочу документтери жок товардык-материалдык баалуулуктарды жана мүлктү эсептен чыгаруу 246,4 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш;

-3102 Мүлктү пайдалануудагы бузуулар 1856,1 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиштүүсү 517,6 миң сом, калыбына келтирилгени 54,2 миң сом. Анын ичинде:

-310202 Бюджетке ижара төлөмүн өз учурунда которууну камсыздоо боюнча чаралардын кабыл алынбагандыгы жана анын жоктугу **517,6 миң сом,** калыбына келтирүүгө тийиштүүсү 517,6 миң сом, калыбына келтирилгени 54,2 миң сом;

-310204 Мүлктү менчик ээси менен макулдашуусуз жана/же аны пайдалануудан киреше алуусуз ижарага берүү 1338,5 миң сом.

-4102 Бухгалтердик эсеп жөнүндө ченемдик укуктук актылардын бузулушу 17830,8 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 17781,3 миң сом. Анын ичинде:

-410205 Командировкалык чыгымдарды, жөлөк пулдарды, компенсацияларды ж.б. төлөмдөрдү төлөп берүүгө байланыштуу бузуулар 49,5 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш

-410215 Дебитордук карыздар боюнча эсеп жүргүзүүдөгү бузуулар 17781,3 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилген.

-5101 Товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуудагы бузуулар 24,3 миң сом. Анын ичинде:

-510104 Жабдуучулардын сунуштарын, контракттарды, келишимдерди кепилдик төлөмдөр менен камсыз кылуу менен байланышкан бузуулар 17,4 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш;

-510111 Конкурстук сунуштарды баалоодогу бузуулар 6,9 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш.

Мындан тышкары, 2 (эки) мүлктүн сакталышын камсыз кылбоо (3101) боюнча жол-жоболук бузуулар, 1 (бир) мүлктү пайдалануудагы башка бузуулар (3103); 3 (үч) бухгалтердик эсеп жөнүндө ченемдик укуктук актыларын бузуулар (4102); 5 (беш) эсеп жана отчеттуулук тартибинин жана башка бузуулары (4103) жана 9 (тогуз) мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндөгү башка бузуулар, 2 (эки) Билим берүү бөлүгүндө мыйзам ченемдерин жол-жоболук бузуулар (6201), 13 (он үч) башка жол-жоболук бузуулар аныкталган.

2024-жылга карата жергиликтүү бюджеттин киреше жана чыгаша бөлүктөрүнүн аткарылышы

2024-жылга Кочкор районунун жергиликтүү бюджетинин кирешелери жана чыгашалары 248229,6 миң сом өлчөмүндө каралып жергиликтүү кеңештеринин токтомдорунун негизинде бекитилген, анын ичинен: салыктык кирешелер 149918,8 миң сом жана салыктык эмес кирешелер 33720,9 миң сомду, мамлекеттик башкаруу секторунун трансферттери (тендөөчү гранттар) 64589,9 миң сомду түзгөн.

Жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгү такталган план боюнча 319019,9 миң сомду түзүп, анын ичинен: салыктардын келип түшүүсү 137404,6 миң сом, салыктык эмес келип түшүүлөр атайын каражаттар менен бирге 41294,0 миң сом, мамлекеттик башкаруу секторунун трансферти 140321,3 миң сомду түзгөн.

Киреше бөлүгүнүн нактадай аткарылышы 321602,1 миң сомду түзгөн, анын ичинен: салыктык кирешелердин келип түшүүсү 139945,1 миң сом, 2540,5 миң сомго ашык же 101,8% аткарылган; салыктык эмес кирешелердин келип түшүүлөрү атайын каражаттар менен бирге аткарылганы 43085,5 миң сом, 1791,5 миң сомго ашык аткарылган же 104,3% түзгөн, төмөндөгү көрсөткүчтөр боюнча аткарылган эмес: салыктык агенти тарабынан төлөнүүчү, киреше салыгы боюнча такталган план 116444,0 миң сом, аныгында аткарылганы 116372,0 миң сом же 72,0 миң сомго аз түшүп, 99,9% аткарылган, патенттин негизинде салыгы боюнча план 4222,8 миң сом, аныгында аткарылганы 3674,3 миң сом же 548,8 миң сомго аз түшүп, 87,0 % аткарылган, роялти планда 2094,0 миң сом көрсөтүлүп, аныгында аткарылганы 1721,3 миң сом же 372,7 миң сомго аз түшүп, 82,2% аткарылган, жер астындагы суулар боюнча план 96,0 миң сом, аныгында аткарылганы 71,5 миң сом же 24,5 миң сомго аз түшүп, 74,4 % аткарылган; акы төлөнүүчү кызматы үчүн төгүм планда 17693,3 миң сом көрсөтүлүп, аныгында аткарылганы 14833,7 миң сом же 2859,6 миң сомго аз түшүп, 83,3% аткарылган, Жалпы аткарылбай калган кирешелер 5576,5 миң сом.

2024-жылга жергиликтүү бюджеттин чыгаша бөлүгү 370706,4 миң сомго такталып, кассалык чыгымдар 335161,6 миң сомго же 90,4% аткарылган. *Анын ичинен: “Мамлекеттик кызмат көрсөтүү”* бөлүгү боюнча планда 241807,7 миң сом, кассалык чыгымдар 221127,7 миң сомго аткарылган (91,4%), *“Экономикалык маселелер”* бөлүгү боюнча планда 9464,1 миң сом, кассалык чыгымдар 9234,3 миң сомго аткарылган (97,6%), *“Эс алуу, маданият жана дин”* бөлүгү боюнча планда 42669,1 миң сом, кассалык чыгымдар 410138,2 миң сомго аткарылган (94,1%), *“Билим берүү”* бөлүгү боюнча планда 63429,3 миң сом, кассалык чыгымдар 51324,9 миң сомго (80,9%), *“Социалдык коргоо”* бөлүгү боюнча планда 13336,1 миң сом, кассалык чыгымдар 13336,1 миң сомго аткарылган (100,0%).

Кочкор районунун мамлекеттик администрациясы
(Аким Б.А. Досалиев, башкы эсепчиси К.К. Мамбетова)

2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн *мурдагы* аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйрук толугу менен аткарылган.

2024-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 791711,0 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 63708,9 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 44031,5 миң сомду түзгөн.

1.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 31-майындагы №302 токтому менен бекитилген “Казыналыктын бирдиктүү эсеп системасындагы депозиттик эсептерде топтолгон бюджеттик мекемелердин каражаттары жөнүндө” Жобосунун 2-тиркемесине ылайык, 2-главасынын “Сактоо мөөнөтүнүн” 1-пунктунда: “Жарандарга өткөрүп берүүгө тийиш болгон депозиттик эсептин каражаттары үч жыл сакталат” жана 4-пунктунда: “Ушул Жобонун 3-пунктунда белгиленген сактоо мөөнөттөрү аяктагандан кийин депозиттик эсептин талап кылынбаган каражаттары бул суммалар сакталган депозиттик эсептин ээси болгон мамлекеттик/муниципалдык мекеменин буйругу боюнча тийиштүү бюджеттин кирешесине

каторулууга тийиш” деп көрсөтүлгөн талаптарын бузууга жол берилген, 2025-жылдын 1-январына карата **22,0 миң сом** мамлекеттик сатып алууга катышуучулар тарабынан сунушун жана контракттын аткарылышын кепилдик камсыздоо үчүн тапшырылган каражаттары боюнча 3-жылдан ашык (2022-2025-жж) депозиттик эсебинде калгандыгы аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 31-майындагы №302 токтому менен бекитилген “Казыналыктын бирдиктүү эсеп системасындагы депозиттик эсептерде топтолгон бюджеттик мекемелердин каражаттары жөнүндө” Жобосунун 4-пунктуна ылайык, **22,0 миң сом** тиешелүү бюджеттин кирешесине которулсун.

Аудит мамлекеттик инспектор М.А. Майдеев тарабынан жүргүзүлгөн.

КР Финансы министрлигинин Кочкор финансы башкармалыгы
(жетекчиси У.К.Кармышов, башкы эсепчиси Р.К.Раимбеков)

2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн *мурдагы* аудиттин жыйынтыгында финансылык бузуулар аныкталган эмес.

2024-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 10055,2 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 9353,8 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 9590,3 миң сомду түзгөн.

1.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кочкор райондук финансы башкармалыгынын 2024-жылдын 13-сентябрындагы протоколунун жана 2024-жылдын 16-сентябрындагы Транспорт каражатынын техникалык абалынын актысынын негизинде Тойота Камри үлгүсүндөгү 2007-жылы чыгарылган автоунааны башкармалыктын чарба башчысы А.Элтуйбасовго сатуу сунушталган. Транспорт каражатынын баланстык баштапкы баасы 1104,8 миң сом, чогултулган амортизациясы 1104,8 миң сомду түзгөн жана 2024-жылы автоунаага 34,2 миң сомго оңдоо иштери жүргүзүлгөн.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик мүлктү башкаруу боюнча мамлекеттик агенттигинин 2024-жылдын 9-декабрындагы №434 каты боюнча, жогоруда көрсөтүлгөн унаанын баалоо наркы комиссия тарабынан 150,0 миң сом өлчөмүндө аныкталып, мамлекеттик агенттигинин 2024-жылдын 17-декабрындагы №1586-6 буйругу менен бекитилген келишимдин негизинде транспорт каражаты А.Элтуйбасовко 160,5 миң сомго сатылган, анын ичинде республикалык бюджетке-150,0 миң сом жана мамлекеттик агенттиктин эсебине – 10,5 миң сом төлөнгөн.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2003-жылдын 19-мартындагы №143 токтому менен бекитилген «Мамлекеттин менчигинде турган транспорт каражаттарын (номердик агрегаттарды) сатуунун тартиби жана алардын наркын баалоонун методикасы жөнүндө Жобонун» 13-пунктунда «транспорт каражаттарын (номердик агрегаттарды) баалоо протоколунда комиссия аны баалаган учурдагы рынок конъюнктурасын эске алуу менен транспорт каражаттарынын (номердик агрегаттардын) рыноктук наркын көрсөтөт» деп көрсөтүлгөн. Интернет булактарынын маалыматына таянсак, 2007-жылы чыгарылган Тойота Камри үлгүсүндөгү автоунаанын рыноктук баасы 750,0 миң сомдон 961,5 миң сомго чейин түзөт, б.а. Мамлекеттик мүлктү башкаруу боюнча мамлекеттик агенттигинин комиссиясы тарабынан унаанын наркы базар баасынан 5 эсе төмөндөтүлүп бааланган.

Жыйынтыгында, бюджеттик жоготуу болжол менен **600,0 миң сомду** түзгөн. А.Элтуйбасовдун түшүнүк каты боюнча, автоунаа кайрадан 200,0 миң сомго сатылган, бирок, акчасын А.Элтуйбасов колуна ала элек. *Укуктук баа берүү үчүн Нарын областтык прокуратурасына аймактык бөлүмдүн 2026-жылдын 14-январындагы №01-16/3 каты аркылуу сунушталгандыгы эске алынсын.*

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2003-жылдын 19-мартындагы №143 токтому менен бекитилген «Мамлекеттин менчигинде турган транспорт каражаттарын (номердик агрегаттарды) сатуунун тартиби жана алардын наркын баалоонун методикасы

жөнүндө» Жобонун талаптары так сакталсын жана бюджеттик жоготууга жол берген кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

Аудит мамлекеттик инспектор А.С.Жолоочиев тарабынан жүргүзүлгөн.

Кочкор райондук өнүктүрүү фонду

(башчысы У. К. Кармышов, башкы эсепчиси Р.К. Раимбеков)

2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн мурдагы аудиттин жыйынтыгында финансылык бузуулар аныкталган эмес.

2024-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 32781,7 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 27254,0 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 24254,0 миң сомду түзгөн.

1.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 16-январындагы №20 токтому менен бекитилген “Региондорду өнүктүрүү фонддору тууралуу типтүү жобонун” негизинде Кочкор районунун өнүктүрүү фонду экономикалык долбоорлор боюнча насыяларды финансы-техникалык тейлөө жүргүзүү үчүн “Айыл Банк” ААК менен 2024-жылдын 4-апрелинде келишим түзгөн. Келишимдин алкагында жана Байкоочу кеңшинин 2024-жылдын 7-майындагы №3 протоколдук чечиминин негизинде пескоблок чыгаруучу заманбап шайман жана жүк ташуучу автоунаа алуу үчүн “Айыл банк” ААК тарабынан С.А.Раимбаевке 3000,0 миң сом акча каражаты насыяга берилген.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 16-январындагы №20 токтому менен бекитилген “Региондорду өнүктүрүү фонддору тууралуу типтүү жобонун” 72-пунктунун 7-пунктчасы жана 2024-жылдын 4-апрелинде келишимдин 3.10 пункту боюнча Банк каржылаган ар бир экономикалык долбоор боюнча карыздын негизги суммасын жана Фонддун пайыздык кирешесин Банк менен Фонддун ортосундагы төлөө графигин аткаруу мөөнөтү аяктагандан кийин Фонд менен Банктын ортосундагы салыштыруу актысы менен ырасталган, отчеттук күнгө карата кошумча банктык ички (транзиттик) эсептеги калдыкка барабар суммага Фонддун казыналык эсебине кайтарып берет-деп көрсөтүлгөн. Бирок, Кочкор районунун өнүктүрүү фонду үчүн ачылган транзиттик эсебине Банк тарабынан карыздын негизги суммасы гана которулуп, Фонддун пайыздык кирешеси эсептелинбей келген жана Банк тарабынан транзиттик эсептеги каражаттар Кочкор районунун өнүктүрүү фондунун казыналык эсебине которулган эмес. Белгилей кетсек, жогоруда көрсөтүлгөн жобонун 72-пунктунун 9-пунктчасынын талаптары аткарылбастан, каражаттарды пайдалануу боюнча кварталдык отчет Фондко тапшырылбай келген. Аудит жүргүзгөн учурга (16.12.2025ж.) карата С.А.Раимбаевдин насыясы боюнча **479,3 миң сом** акча каражаты Фонддун казыналык эсебине кайтарылууга тийиш, анын ичинен карыздын төгүлгөн негизги суммасы 423,1 миң сом жана Фонддун пайыздык кирешеси 56,2 миң сом.

Мындан тышкары, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 11-сентябрындагы №554 токтому менен бекитилген “Региондорду өнүктүрүү фонддору тууралуу типтүү жобонун” талаптары сакталбастан, долбоордун аткаруучусу С.А.Раимбаев кварталдык жана экономикалык долбоор боюнча жумуштарды аяктоонун натыйжалары боюнча Фондго финансылык отчетту жана долбоорду ишке ашыруунун жүрүшү жөнүндө отчетту тапшырган эмес, б.а. Фонд тарабынан каражаттын максаттуу пайдаланышы боюнча көзөмөл жүргүзүлгөн эмес. Каражаттын максаттуу пайдаланышын көзөмөлдөө “Айыл Банк” ААКтын Кочкор филиалы тарабынан жүргүзүлгөн, бирок, тийиштүү документтери Кочкор районунун өнүктүрүү фондуна тапшырылбай келген.

Сунуштама: Кочкор районунун өнүктүрүү фонду экономикалык долбоорлор боюнча насыяларды финансы-техникалык тейлөө жүргүзүү үчүн “Айыл Банк” ААК менен 2024-

жылдын 4-апрелиндеги түзгөн келишимдин шарттары так сакталсын жана Фонддун казыналык эсебине насыя боюнча **479,3 миң сом** кайтарылсын.

2.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кочкор районунун жалпы дарыгерлик практикалык борбору менен “Евразия строй” ЖЧКсы менен түзүлгөн келишимдин жана аткарылган иштин актысынын негизинде 2024-жылдын 17-декабрында Кочкор районунун өнүктүрүү фондусу тарабынан подрядчынын эсебине 1693,7 миң сом которулган, анын ичинде: аткарылган жумуштар үчүн 1628,6 миң сом жана 4% бирдиктүү салык үчүн 65,1 миң сом. Белгилей кетсек, Фонд тарабынан 4% бирдиктүү салык үчүн **65,1 миң сом** негизсиз ашык которулган.

Сунуштама: Подрядчы “Евразия строй” ЖЧКсы тарабынан “Кочкор районунун жалпы дарыгерлик практикалык борборунун хирургиялык бөлүмүн капиталдык оңдоо жүргүзүүдө” ашык алынган **65,1 миң сом** өлчөмүндөгү 4% бирдиктүү салыгы калыбына келтирилсин.

3.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 11-сентябрындагы №554 токтому менен бекитилген “Региондорду өнүктүрүү фонддору тууралуу типтүү жобонун” 93-пункту боюнча Фонд тарабынан социалдык жана инфраструктуралык долбоорлорду жана жергиликтүү коомчулуктун демилгелерин мамлекеттик субсидиялоонун алкагында сунушталган долбоорлорду каржылоо долбоорду ишке ашыруу графиги боюнча аткарылган иштердин актысынын жана долбоордун аткаруучусу тарабынан берилген долбоорду каржылоо планы боюнча аткарылган транштын актысынын негизинде жүзөгө ашырылат.

Бирок, жогоруда көрсөтүлгөн жобонун талаптарын бузуу менен, Кара-Суу айыл аймагындагы Мантыш айылынын көчөлөрүн жарыктандыруу үчүн Кочкор районунун өнүктүрүү фондунун эсебинен 2024-жылдын 26-декабрында “Энергостройснаб” ЖЧКсына алдын-ала 775,0 миң сом которулган, аталган иштер 2025-жылдын 22-апрелинде бүткөрүлүп кабыл алынган. Мындан тышкары, КР Финансы министрлигинин 2023-жылдын 21-ноябрындагы №8-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдарынын финансылык отчеттуулугун даярдоо боюнча жобону бекитүү жөнүндө” жобосунун талаптары сакталбастан, Фонд тарабынан 2024-жылдын финансылык отчетунда которулган каражат дебитордук карыз катары чагылдырылган эмес. Аудит учурунда Кочкор районунун өнүктүрүү фонду тарабынан тиешелүү бухгалтердик өткөрүү жүргүзүлүп, чагылдырылбаган **775,0 миң сом** дебитордук карыз баланска кабыл алынды.

4.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Чолпон айыл өкмөтү тарабынан “Ак-Чий айылындагы мектепке жылытуучу жабдууларды сатып алуу максатында” 2024-жылдын 28-августунда котировкаларды суратуу ыкмасы аркылуу мамлекеттик сатып алуулар боюнча веб-порталына жүктөлүп, берүүчүлөрдүн сунуштары ачылгандан кийин “А.В.А. Компани” ЖЧКсы келишим түзүүдөн баш тарткан. Бирок, КР “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндөгү” Мыйзамынын 22-беренесинин 6-бөлүгүнүн талаптарын бузуу менен, “А.В.А. Компани” ЖЧКсынын 17,4 миң сом өлчөмүндөгү берүүчүнүн сунушуна кепилдикти камсыз кылуусун Чолпон айыл өкмөтү кайтарып койгон, жыйынтыгында, жергиликтүү бюджет **17,4 миң сомго** жоготууга учураган.

Белгилей кетсек, жогоруда көрсөтүлгөн конкурстун жыйынтыгында конкурста коюлган талаптарга шайкеш келбегендигине карабастан, М.К.Байсынов ЖИ менен 825,0 миң сомго келишим түзүлгөн, жеке ишкер берүүчүнүн сунушуна кепилдикти камсыздоону берген эмес жана Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын 26-беренесинин 5-бөлүгүнүн 2-пунктуна ылайык четтетилүүгө тийиш болгон.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын талаптарын бузууга жол берилбесин жана тиешелүү кызмат адамдардын эсебинен **17,4 миң сом** жергиликтүү бюджетке өндүрүлсүн.

5.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 16-январындагы №20 токтому менен бекитилген “Региондорду өнүктүрүү фонддору тууралуу типтүү жобонун” 52-пунктунун талаптары

сакталбастан, Фонддун дирекциясы тарабынан долбоорлордук өтүнмөлөр боюнча өзүнүн корутундусун тиркеген эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 27-июнундагы №370 “Кыргыз Республикасынын Нарын облусунун “Теңир-Тоо” өнүктүрүү фондунун жана Нарын облусунун райондорун өнүктүрүү фонддорунун маселелери жөнүндө ” токтомуна ылайык келип түшкөн ар бир долбоордук өтүнмөгө Фонддун аткаруу органы тарабынан корутунду түзүлүп тиркелсин.

6.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 11-сентябрындагы № 554 токтому менен бекитилген “Региондорду өнүктүрүү фонддору тууралуу типтүү жобонун” 7-главасынын талаптары сакталбастан, Фонддун аткаруу органы тарабынан мониторинг жүргүзүү жана баалоо методикасы, ошондой эле мониторингдин жыйынтыктары боюнча отчет түзүлгөн эмес.

Жогоруда көрсөтүлгөн жобого ылайык, Фонддун аткаруу органы мониторинг жүргүзүү жана баалоо методикасын иштеп чыгат, ал Фонддун Байкоочу кеңешинин чечими менен бекитилет. Мониторингдин жыйынтыктары отчет түрүндө таризделет, анда мониторингдин жыйынтыктары жана четтөөлөрдү жоюу боюнча сунуштамалар чагылдырылат. Мониторингдик топтун отчету Фонддун Байкоочу кеңешинин жыйналыштарында жылына эки жолудан кем эмес угулат.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 27-июнундагы №370 “Кыргыз Республикасынын Нарын облусунун “Теңир-Тоо” өнүктүрүү фондунун жана Нарын облусунун райондорун өнүктүрүү фонддорунун маселелери жөнүндө ” токтомуна ылайык Фонддун аткаруу органы тарабынан мониторинг жүргүзүү жана баалоо методикасы түзүлүп, Байкоочу кеңешинин чечими менен бекитилсин жана жүргүзүлгөн мониторингдин жыйынтыгы менен четтөөлөрдү жоюу боюнча сунуштамаларды камтыган отчет даярдалып, Фонддун Байкоочу кеңешинин жыйналыштарында каралсын.

Аудит мамлекеттик инспектор А.С.Жолоочиев тарабынан жүргүзүлгөн.

Кара-Суу айыл өкмөтү

(айыл өкмөтүнүн башчысы А.К. Карбозов, башкы эсепчиси М.Б.Мурзабекова.)

2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн мурдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйрук жарым-жартылай аткарылган. Анын ичинен: төмөнкүлөрдүн эсебинен жогорулатылган курулуш-куроо иштери калыбына келтирилген эмес: подрядчы “Ак Жол” ЖЧКсы тарабынан “Ак-Талаа айылында кичи футбол аянтчасын курууда” 8,1 миң сом; подрядчы “Кочкорстройсервис” ЖЧКсы тарабынан “Кызыл-Дөбө айылындагы орто мектебинин спорт залын капиталдык ремонттон өткөрүүдө” ашык алынган 4% бирдиктүү салыгы 102,9 миң сом. 4-пунктка жооп берилген эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурдагы аудитинин жыйынтыгы боюнча жазма буйруктарынын толук көлөмдө аткарылышы камсыз кылынсын. Анын ичинен: төмөнкүлөрдүн эсебинен жогорулатылган курулуш-куроо иштери калыбына келтирилсин: подрядчы “Ак Жол” ЖЧКсы тарабынан “Ак-Талаа айылында кичи футбол аянтчасын курууда” 8,1 миң сом; подрядчы “Кочкорстройсервис” ЖЧКсы тарабынан “Кызыл-Дөбө айылындагы орто мектебинин спорт залын капиталдык ремонттон өткөрүүдө” ашык алынган 4% бирдиктүү салыгы 102,9 миң сом. 4-пунктка жооп берилсин.

«Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 10-беренесинин талаптарына ылайык, жазма буйрукту аткарбагандыгы боюнча тиешелүү кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

2024-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 46264,7 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 43373,0 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 35649,1 миң сомду түзгөн.

1.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 48-беренесине ылайык “жайыттарды, ошондой эле айыл аймактарынын аймагында жайгашкан мамлекеттик токой фондунун жайыттарын пайдалангандыгы үчүн жыйымдар” жергиликтүү бюджеттин кирешеси болуп эсептелинет. Аудит камтыган мезгил аралыгында статистикалык маалымат боюнча 60889 баш мал катталган, ал эми, жайыт комитети боюнча 35633 баш мал катталган. “Келечек Кара-Суу” муниципалдык ишканасынын жайыт бөлүмү тарабынан статистикалык маалыматка караганда 25256 баш малга (а.и. ири мүйүздүү мал 2969, кой-эчки 18936, жылкы 3426) аз келишимдер түзүлүп келген, Жыйынтыгында, 2024-жылга карата жалпы бюджеттик жоготуулары **1003,2 миң сом**ду түзгөн.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 48-беренесинин жана Кыргыз Республикасынын “Жайыт жөнүндөгү” Мыйзамынын 10-беренесинин талаптары сакталсын. “Келечек Кара-Суу” муниципалдык ишканасы тарабынан жайыт пайдалануучулардын малынын саны такталсын. Мындан ары, бюджеттик жоготууларга жол берилбесин.

2.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 27-сентябрындагы №5-б буйругу менен бекитилген “Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын” талаптарын сактабастан, аудит камтыган мезгил аралыгында айыл өкмөтү жалпы **654,4 миң сом** чыгыштаган. Анын ичинен:

-Кара-Суу айыл өкмөтү тарабынан 2024-жылы 2215-берене “Дагы башка кызмат көрсөтүүнү алуу” аркылуу калкка социалдык мүнөздөгү төлөмдөр жүргүзүлгөн. Аталган берене боюнча жалпы суммасы **154,4 миң сом** акча каражаты чыгышталган. Анын ичинде: Афган согушунун ардагерлерине – 4,0 миң сом; 14-май - Энелер күнүн белгилөөгө – 30,0 миң сом; Улуу Ата-Мекендик согуштагы Жеңиштин 79 жылдыгын өткөрүүгө – 4,0 миң сом; 1-июнь - Эл аралык балдарды коргоо күнүн белгилөөгө – 25,0 миң сом; кургак учук менен ооруган жарандарга колдоо көрсөтүүгө – 15,0 миң сом; 1-октябрь - Карылар күнүнө карата иш-чара өткөрүүгө – 34,0 миң сом; Баткен коогаланынын ардагерлерин сыйлоого – 15,0 миң сом; мүмкүнчүлүгү чектелген жарандарга жардам көрсөтүүгө – 27,4 миң сом. Бирок, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптарына ылайык, жогоруда көрсөтүлгөн социалдык мүнөздөгү чыгымдар 2824-берене – “резервдик фонддор” аркылуу жүргүзүлүшү керек болчу.

- Кара-Суу айыл аймагынын Мантыш айылына электр чубалгысын тартуу иштерин жүргүзүү үчүн жалпы 1855,1 миң сом өлчөмүндө акча каражаты каржыланган. Анын ичинен, 1555,1 миң сом Кочкор райондук өнүктүрүү фондунун каражаттарынан, ал эми 300,0 миң сом жергиликтүү бюджеттин каражаттарынан каржыланган. Жергиликтүү бюджеттен каралган **300,0 миң сом** өлчөмүндөгү акча каражаты аткаруучу болуп саналган “Энергостройснаб” ЖЧКсы 2222-берене–“мүлктү учурдагы оңдоого кеткен чыгымдар” аркылуу которулган. Бирок, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптарына ылайык, электр чубалгысын тартуу иштери капиталдык мүнөзгө ээ болуп саналгандыктан, аткаруучуга акча каражаттары 3111-берене – “имараттар жана курулуштар” аркылуу которулушу керек болчу.

- Кара-Суу айыл аймагынын Кызыл-Дөбө айылынын «Кормоцех» участогуна кубаттуулугу 160 кВт болгон трансформаторду сатып алуу жана Орток айылынын А.Жалпатеков атындагы орто мектебине кубаттуулугу 400 кВт болгон трансформаторду сатып алуу үчүн жалпы 1526,1 миң сом өлчөмүндө акча каражаты каржыланган. Аталган сумманын ичинен 1326,1 миң сом Кочкор райондук өнүктүрүү фондунун каражаттарынан, 200,0 миң сом жергиликтүү бюджеттин каражаттарынан каржыланган. Жергиликтүү бюджеттен каралган **200,0 миң сом** өлчөмүндөгү акча каражаты 3111-берене–“имараттар жана курулуштар” аркылуу трансформаторлорду алып келүүчүлөргө (поставщиктерге) которулган, анын ичинде: “Арсен Групп ЛТД” ЖЧКга - 100 000 сом; “Алтыш Энергосеть” ЖЧКга - 100000 сом. Бирок, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптарына ылайык, трансформаторлорду сатып алуу машиналар жана жабдууларды алуу катары эсептелип,

аткаруучуларга (алып келүүчүлөргө) акча каражаттары 3112-берене-“машиналар жана жабдуулар” аркылуу которулушу керек болчу.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 27-сентябрындагы №5-6 буйругу менен бекитилген “Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын” талаптары так сакталсын.

3.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Курулуш-куроо иштеринин көлөмдөрүн же бааларын жогорулатуу жалпы **328,8 миң сомду** түздү. Анын ичинен:

- *жергиликтүү бюджеттин эсебинен* подрядчы “Ж. Эркинова” ЖИ тарабынан “Кара-Суу айыл өкмөтүндө Беккари чуңкурун курууга, таза суу резервуарын, таштанды төгүлүүчү жайдын айланасын тосууга материалдарды сатып алууда” **152,7 миң сомго** курулуш материалдары жетпей калган (профиль, катанка);

-подрядчы “Арсен Групп ЛТД” ЖЧК тарабынан “Кызыл-Дөбө айылынын Кормоцех участогуна жарыктандыруу үчүн” **8,5 миң сомго** курулуш материалдары жетпей калган (арматура, РЛНД-10кв);

-подрядчы “МырзаСтройКейДжи” ЖЧК тарабынан “Ак-Талаа айылынын спортзалын оңдоодо” **6% бирдиктүү салыгы 85,2 миң сомго** ашык алынган;

-подрядчы “ЭлТехСтрой” ЖЧК тарабынан “Комсомол айылына суу түтүгүн курууда” **12% бирдиктүү салыгы 82,4 миң сомго** ашык алынган.

Сунуштама: Төмөнкүлөрдүн эсебинен жогорулатылган курулуш-куроо иштеринин көлөмдөрү калыбына келтирилсин:

-подрядчы “Ж. Эркинова” ЖИ тарабынан “Кара-Суу айыл өкмөтүндө Беккари чуңкурун курууга, таза суу резервуарын, таштанды төгүлүүчү жайдын айланасын тосууга материалдарды сатып алууда” жетпей калган **152,7 миң сомго** курулуш материалдары (профиль, катанка);

-подрядчы “Арсен Групп ЛТД” ЖЧК тарабынан “Кызыл-Дөбө айылынын Кормоцех участогуна жарыктандыруу үчүн” жетпей калган **8,5 миң сомго** курулуш материалдары (арматура, РЛНД-10кв);

-подрядчы “МырзаСтройКейДжи” ЖЧК тарабынан “Ак-Талаа айылынын спортзалын оңдоодо” ашык алынган **6% бирдиктүү салыгы 85,2 миң сом**;

-подрядчы “ЭлТехСтрой” ЖЧК тарабынан “Комсомол айылына суу түтүгүн курууда” ашык алынган **12% бирдиктүү салыгы 82,4 миң сом**.

4.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: 2024-жылы Кара-Суу айыл аймагынын Кара-Мойнок айылында кичи футбол аянтчасын куруу максатында “Альбатрос Кей Джи” ЖЧК менен үлүштүк дем берүүчү гранттын алкагында **2660,7 миң сомго** келишим түзүлүп, келишимдин алкагында көрсөтүлгөн жумуштар толук көлөмдө аткарылган. Аталган суммага аткарылган жумуштардын ичинен **450,0 миң сом** жергиликтүү бюджеттин эсебинен өздүк салым катары, ал эми, **2210,7 миң сом** республикалык бюджеттин эсебинен каржыланган. О.э. 2024-жылы Кара-Суу айыл өкмөтүнүн Кызыл-Дөбө айылындагы Кызыл-Дөбө атындагы орто мектебинин жылытуу системасын оңдоп-түзөө жана от казанын орнотуу иштерин жүргүзүү үчүн “Плаза” ЖЧКсы менен үлүштүк дем берүүчү гранттын алкагында **2848,5 миң сомго** келишим түзүлүп, көрсөтүлгөн жумуштар толук көлөмдө бүткөрүлгөн. Аталган суммага аткарылган жумуштардын ичинен **447,8 миң сом** жергиликтүү бюджеттин эсебинен өздүк салым катары, ал эми **2400,7 миң сом** республикалык бюджеттин эсебинен каржыланган. Бирок, жогоруда аталган иштердин баланстык баалары жогорулатылган эмес.

Аудит учурунда жалпы **5509,2 миң сомго** тиешелүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп, эсепте калыбына келтирилди.

5.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” жобонун 3.1-бөлүмүнүн “Отчет берген адамдар менен эсептешүүнү эсепке алуу” талаптарын бузууга жол берилген, Кара-Суу айыл өкмөтүнүн 2024-жылдын 7-майындагы №79 буйругунун негизинде Улуу Ата-Мекендик согуштагы Жеңиштин 79

жылдыгына карата согушта курман болгондордун үй-бүлөлөрүнө акчалай жардам көрсөтүү үчүн **4,0 миң сом** тастыктоочу иш кагаздары жок чыгышталган.

Сунуштама: Тиешелүү адамдардын эсебинен тастыктоочу иш кагаздары жок чыгышталган **4,0 миң сом** калыбына келтирилсин. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” жобонун талаптары так сакталсын.

6.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 23-июнундагы №407 токтому менен бекитилген “Транспорт каражаттарын, түзүлүштөрдү жана жабдууларды, ошондой эле аларга карата менчик укуктарын мамлекеттик каттоо, кайра каттоо эрежелеринин” талаптары аткарылбастан, муниципалдык ишканага чарба жүргүзүүгө өткөрүлүп берилген, баштапкы баасы 2244,0 миң сомду түзгөн Погрузчик WZ15-28 7 (жети) жылдан ашык убакыттан бери, баштапкы баасы 1790,0 миң сомду түзгөн Беларус 82.1 үлгүсүндөгү трактор 8 (сегиз) жылдан ашык убакыттан бери, баштапкы баасы 1590,0 миң сомду түзгөн Беларус 82.1 үлгүсүндөгү трактор 7 (жети) жылдан ашык убакыттан бери мамлекеттик каттоодон өтпөстөн эксплуатацияланып келүүдө.

О.э. Кара-Суу айыл өкмөтүнүн балансында жоюулуп кеткен Талаа-Булак айыл өкмөтүнө таандык 2001-жылкы, мамлекеттик номери 05KG739AC, Тойота Ипсум үлгүсүндөгү автоунаа катталган. О.э. 2008-жылкы, мамлекеттик номери 0872NA, ВАЗ 2121 үлгүсүндөгү автоунаанын техникалык каражатты каттоо жөнүндө күбөлүгү жок экендиги аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 23-июнундагы №407 токтому менен бекитилген “Транспорт каражаттарын, түзүлүштөрдү жана жабдууларды, ошондой эле аларга карата менчик укуктарын мамлекеттик каттоо, кайра каттоо эрежелерине” ылайык 2018-2019-жылдары сатып алынган Погрузчик WZ15-28, Беларус 82.1 үлгүсүндөгү 2 даана трактор мамлекеттик каттоодон өткөрүлсүн, мамлекеттик каттоодон өткөнгө чейин аталган атайын транспорттук каражаттарды эксплуатациялоого тыюу салынсын. Талаа-Булак айыл өкмөтүнө таандык автоунаа кайра каттоодон өтүп Кара-Суу айыл өкмөтүнө катталсын жана 2008-жылы чыгарылган, мамлекеттик номери N0972A, ВАЗ 2121 үлгүсүндөгү автоунаанын техникалык каражатты каттоо жөнүндө күбөлүгү калыбына келтирилсин.

7.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Бухгалтердик баланста чагылдырылбаган дебитордук карыздар жалпы **1875,4 миң сомду** түзгөн, дебитордук карыздар боюнча жыл аягында салыштыруу актылары түзүлгөн эмес, анын ичинде:

- Кара-Суу айыл өкмөтү тарабынан 2024-жылдын 16-апрелинде Кара-Суу айыл аймагынын жаңы административдик-аймактык бирдиктеринин чек араларын белгилөө, координаттык чекиттерин аныктоо, карта-схемаларын түзүү жана чектеш жайгашкан жер аянттарына мүнөздөмө жазуу боюнча жумуштарды аткаруу үчүн “Кыргызмамжердолбоорлоо” жерге жайгаштыруу боюнча мамлекеттик ишканасынын Республикалык топурак-агрохимиялык станциясынын филиалы менен келишим түзүлгөн. Келишимдин шарттарына ылайык, жогоруда көрсөтүлгөн жумуштарды аткаруунун жалпы наркы 433038 сомду түзгөн. Келишимге ылайык, Кара-Суу айыл өкмөтү 2024-жылдын 3-июнунда көрсөтүлгөн сумманын 50 пайызын түзгөн 216519 сом акча каражатын аткаруучунун эсебине алдын ала төлөм катары которгон. Бирок, келишимде каралган жумуштар белгиленген мөөнөттө аткарылган эмес. Ушуга байланыштуу, 2025-жылы Республикалык топурак-агрохимиялык станциясынын филиалы тарабынан мурда алдын ала которулган **216,5 миң сом** акча каражаты Кара-Суу айыл өкмөтүнүн эсебине толугу менен кайра кайтарылган. Ошол эле учурда, Кара-Суу айыл өкмөтүнүн 2024-жылдын 31-декабрына карата түзүлгөн жылдык финансылык отчетунда келишим боюнча алдын ала которулган акча каражаты дебитордук карыз катары чагылдырылган эмес;

- Кара-Суу айыл өкмөтү тарабынан “Энергостройснаб” ЖЧКсына Кара-Суу айыл аймагынын Мантыш айылында узундугу 3100 метр болгон темир тирөөчтөрдү орнотуу жана электр жарыгын өткөрүү боюнча жумуштарды аткаруу үчүн 2024-жылдын 27-декабрында **300,0 миң сом** өлчөмүндө акча каражаты которулган. Аталган жумуштар 2025-жылдын 22-

апрелинде өткөрүп алынган. Ошол эле учурда, 2024-жылдын 31-декабрына карата түзүлгөн Кара-Суу айыл өкмөтүнүн жылдык финансылык балансында көрсөтүлгөн сумма аткарылбаган жумуштар үчүн алдын ала төлөнгөн каражат катары дебитордук карыз болуп чагылдырылган эмес;

- Мамлекеттик салык кызматынын салыштыруу актысына ылайык, 2024-жылдын 31-декабрына карата Кара-Суу айыл өкмөтүнүн киреше салыгы боюнча **143,2 миң сом** өлчөмүндө ашыкча төлөмдөрү бар, бирок Кара-Суу айыл өкмөтүнүн 2024-жылдын 31-декабрына карата түзүлгөн жылдык финансылык отчетунда киреше салыгына алдын ала которулган акча каражаты дебитордук карыз катары чагылдырылган эмес;

- жеке эсеп карточкасына ылайык 2024-жылдын 31-декабрына карата Кара-Суу айыл өкмөтүнүн камсыздандыруу төгүмдөрү боюнча **676,4 миң сом** өлчөмүндө ашыкча төлөмдөрү бар, бирок, Кара-Суу айыл өкмөтүнүн 2024-жылдын 31-декабрына карата түзүлгөн жылдык финансылык отчетунда камсыздандыруу төгүмдөрү боюнча алдын ала которулган акча каражаты дебитордук карыз катары чагылдырылган эмес;

- К.Бакыт у. ЖИ менен 2024-жылы Кара-Суу айыл аймагындагы объекттерге көмүр жеткирип берүү кызматын көрсөтүү боюнча жалпы суммасы 2598,3 миң сомду түзгөн келишим түзүлгөн. Кара-Суу айыл өкмөтү тарабынан 2024-жылы аталган келишимде көрсөтүлгөн сумма ЖИ К.Бакыт уулуна толук көлөмдө которулган. Ошол эле учурда, 2024-жылы 2059,0 миң сом өлчөмүндө көмүр жеткирилип берилген, ал эми, калган бөлүгү 2025-жыл ичинде жеткирилип берилген. Бирок, келишим боюнча **539,3 миң сом** өлчөмүндө алдын ала которулган акча каражаты 2024-жылга карата түзүлгөн жылдык бухгалтердик баланста дебитордук карыз катары чагылдырылган эмес.

Аудит учурунда тиешелүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп, чагылдырылбаган **1875,4 миң сом** дебитордук карыздар баланска кабыл алынды.

Сунуштама: Аудит учурунда тиешелүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп, чагылдырылбаган **1875,4 миң сом** дебитордук карыздар баланска кабыл алынгандыгы эске алынсын жана аларды өндүрүү боюнча тиешелүү чаралар көрүлсүн.

8.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 16-майындагы №263 токтомунун негизинде Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик сатып алуулар департаментинин алдында “Сатып алуулар борбору” мамлекеттик мекемеси түзүлгөн.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 16-январындагы №8-т тескемесине ылайык А4 форматындагы кеңсе кагазы, эмерек, ноутбук, комплекттелген жеке компьютер, принтер, көп функциялуу түзүлүш жана дөңгөлөктөр борборлоштурулган тартипте “Сатып алуулар борбору” мамлекеттик мекемеси аркылуу сатып алынышы белгиленген.

Бирок, 2024-жылы Кара-Суу айыл өкмөтү аталган тескеменин талаптарын сактабастан, “Сатып алуулар борбору” мамлекеттик мекемесине кайрылбастан, жалпы суммасы **1232,1 миң сомго** товарларды өз алдынча сатып алган. Атап айтканда: 16,0 миң сомго дөңгөлөктөр; 95,5 миң сомго ноутбуктар; 172,2 миң сомго көп функциялуу түзүлүштөгү принтерлер; 412,2 миң сомго комплекттелген жеке компьютерлер; 536,2 миң сомго эмеректер сатып алынган.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 16-январындагы №8-т тескемесине ылайык А4 форматындагы кеңсе кагазы, эмерек, ноутбук, комплекттелген жеке компьютер, принтер, көп функциялуу түзүлүш жана дөңгөлөктөр борборлоштурулган тартипте “Сатып алуулар борбору” мамлекеттик мекемеси аркылуу сатылып алынсын.

9.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын “Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө” Мыйзамынын 51-беренесине ылайык, айыл өкмөтү аймактык социалдык-экономикалык өнүктүрүү жана калкты социалдык жактан коргоо программаларынын долбоорлорун иштеп чыгууга, аларды жергиликтүү кеңешке бекитүүгө берүүгө, бекитилгенден кийин аткарылышын камсыз кылууга, ошондой эле программалардын

аткарылышы боюнча маалыматтарды расмий сайтка жана (же) жергиликтүү кеңеш тарабынан аныкталган атайын көрүнүктүү жерлерге жайгаштырууга милдеттүү. Ошондой эле, аталган мыйзамдын 34-беренесинин 2-бөлүгүнүн 3-пунктчасына ылайык, айыл аймактын жергиликтүү кеңешинин сессиясында аймакты социалдык-экономикалык жактан өнүктүрүү жана калкты социалдык жактан коргоо программаларын бекитүү, о.э. алардын аткарылышы жөнүндө отчетторду угуу маселелери каралат.

Бирок, аудит камтыган мезгил аралыгында Кара-Суу айыл өкмөтү айылдык Кеңештин кезектүү сессиясынын 2024-жылдын 27-майындагы №35/1 токтомунун негизинде бекитилген 2024–2029-жылдарга карата социалдык-экономикалык өнүгүү программасынын аткарылышы боюнча отчетту даярдап, айылдык Кеңешке сунушталбагандыгы аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө” Мыйзамынын талаптары так сакталсын. Социалдык-экономикалык өнүгүү программасынын аткарылышы боюнча отчеттору даярдалып өз убагында айылдык Кеңешке берилсин.

10.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын “Мүлккө муниципалдык менчик жөнүндө” Мыйзамынын талаптарына ылайык, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары мүлккө муниципалдык менчик объекттеринин реестрине ээ болууга жана аны жүргүзүүгө милдеттүү –деп көрсөтүлгөн талаптары аткарылган эмес, муниципалдык менчик объекттеринин реестри жүргүзүлбөйт. О.э. Кара-Суу айыл өкмөтүндө муниципалдык менчик объекттерин менчиктештирүү программасы иштелип чыккан эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Мүлккө муниципалдык менчик жөнүндө” Мыйзамынын талаптарына ылайык муниципалдык менчик объекттерин менчиктештирүү программасы иштелип чыксын жана муниципалдык менчик объекттеринин реестри түзүлсүн.

Аудит мамлекеттик инспектор Э.Э.Садыков, тышкы адис А.Т. Омукеев тарабынан жүргүзүлгөн.

Кум-Дөбө айыл өкмөтү

(айыл өкмөтүнүн башчысы М.М.Исраилов, башкы эсепчиси Б.Ж.Тажиев)

2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн мурдагы аудиттин жыйынтыгынын жазма буйругу жарым-жартылай аткарылган. Подрядчы “Кыдыр-Ата Групп” ЖЧКсы тарабынан: “Кум-Дөбө айылындагы таштанды төгүүчү жайын тосууда” 300,0 миң сом жана ашык алынган 4% бирдиктүү салыгы 23,8 миң сом; “Ак-Жар айылындагы таштанды төгүүчү жайын тосууда” 103,4 миң сом жана ашык алынган 4% бирдиктүү салыгы 9,9 миң сом; “Шамшы айылындагы таштанды төгүүчү жайын тосууда” 307,5 миң сом жана ашык алынган 4% бирдиктүү салыгы 23,8 миң сом; “Кум-Дөбө айыл өкмөтүндөгү “Букан апа” бала бакчасына чатырча курууда” ашык алынган 4% бирдиктүү салыгы 13,0 миң сом.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурдагы аудитинин жыйынтыгы боюнча жазма буйруктарынын толук көлөмдө аткарылышы камсыз кылынсын. Анын ичинен: төмөнкүлөрдүн эсебинен жогорулатылган курулуш-куроо иштери калыбына келтирилсин: подрядчы “Кыдыр-Ата Групп” ЖЧКсы тарабынан: “Кум-Дөбө айылындагы таштанды төгүүчү жайын тосууда” 300,0 миң сом жана ашык алынган 4% бирдиктүү салыгы 23,8 миң сом; “Ак-Жар айылындагы таштанды төгүүчү жайын тосууда” 103,4 миң сом жана ашык алынган 4% бирдиктүү салыгы 9,9 миң сом; “Шамшы айылындагы таштанды төгүүчү жайын тосууда” 307,5 миң сом жана ашык алынган 4% бирдиктүү салыгы 23,8 миң сом; “Кум-Дөбө айыл өкмөтүндөгү “Букан апа” бала бакчасына чатырча курууда” ашык алынган 4% бирдиктүү салыгы 13,0 миң сом.

«Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 10-беренесинин талаптарына ылайык, жазма буйрукту аткарбагандыгы боюнча тиешелүү кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

2024-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 60906,2 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 55307,9 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 34846,1 миң сомду түзгөн.

1.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 27-сентябрындагы №5-б буйругу менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптарына ылайык, 2222 беренеси боюнча учурдагы чарбалык максаттар үчүн предметтерди жана материалдарды сатып алуу боюнча чыгашалар таандык. Ал эми, негизги каражаттар бюджеттик классификациясы боюнча 311 тобуна таандык, анын ичинде 31113 “Курулмалар” имараттардан тышкары бардык курулмаларды эсепке алуу үчүн жана 31121 “Машиналар жана жабдуулар” үчүн ылайыкталган. Бирок, айыл өкмөтү 2222 “Учурдагы чарбалык максаттар үчүн буюмдарды жана материалдарды алуу” беренеси боюнча жалпы **1223,4 миң сомго** кымбат баалуу негизги каражаттарды сатып алууга чыгымдалган. Анын ичинде: ЖИ “О.Б. Абдыкеримов” ЖИден ирригацияга иштерине цемент *167,2 миң сомго*, “Убунту” ЖЧКсынан Азбесттик түтүк Д-400 – *396,0 миң сомго* сатылып алынган, “Гагарин” ЖЧКсынан бала-бакчаларды утурумдук оңдоого *194,9 миң сомго*, “АК Роуддан” ЖЧКсынан Кум-Дөбө айыл өкмөтүнө караштуу 5 айылга беккари чуңкурун курууга *308,6 миң сом*, “Марлен Холдинг” ЖЧКсынан бала-бакчаларга (чатыр, мык суургуч, шейшеп) *54,9 миң сомго*, “А.Т. Абдракманова” ЖИден Кум-Дөбө айыл өкмөтүнө *101,8 миң сомго* курулуш материалдарын алышкан.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” жобонун талаптарына ылайык курулуш иштери «Капиталдык оңдоо түздөө» 3111-беренеси боюнча жүргүзүлүп, негизги фонддордун баланстык баасы жогорулатылган эмес.

Аудит учурунда жалпы *1223,4 миң сомго* тиешелүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп, эсепте калыбына келтирилди.

2.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” жобонун жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 27-сентябрындагы №5-б буйругу менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптары сакталбастан, аудит камтыган мезгил аралыгында айыл өкмөтү тарабынан Резервдик фонд түзүлбөстөн, 2215 “Башка тейлөө кызматтарын алууга” чыгымдар беренеси аркылуу ар түрдүү иш чараларга жана материалдык жардамдарга жалпы **763,5 миң сом** акча каражаты сарпталган. Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптарына ылайык, социалдык мүнөздөгү чыгымдар 2824-берене – “резервдик фонддор” аркылуу жүргүзүлүшү керек.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы № 1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” жобонун жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 27-сентябрындагы №5-б буйругу менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптары так сакталсын. Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптарына ылайык, жогоруда көрсөтүлгөн социалдык мүнөздөгү чыгымдар 2824-берене “резервдик фонддор” аркылуу жүргүзүлсүн.

3.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Жергиликтүү бюджеттин эсебинен подрядчы “Трифон Сервис” ЖЧКсы тарабынан “Кум-Дөбө айыл өкмөтүнүн Ак-Жар айылындагы кеңсени оңдоо жумуштарында” аткарылган иштердин көлөмү **10,9 миң сомго** жогорулатылган.

Белгилей кетсек, “АКААНА” ЖЧКсы тарабынан “Кум-Дөбө айылындагы маданият үйүн куруу” иштери 2025-жылы башталгандыктан аудит жүргүзүүгө мүмкүнчүлүк болгон жок.

Сунуштама: Жергиликтүү бюджеттин эсебинен подрядчы “Трифон Сервис” ЖЧКсы тарабынан “Кум-Дөбө айыл өкмөтүнүн Ак-Жар айылындагы кеңсени оңдоо жумуштарында” жогорулатылган аткарылган иштердин көлөмү **10,9 миң сом** калыбына келтирилсин.

4.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы №694 токтому менен бекитилген “Бюджеттик мекемелерди каржылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдөгү товардык-материалдык баалуулуктардын ашыкча запастарын жана калдыктарын эсепке алуунун тартиби жөнүндө Нускаманын” талаптарын бузууга жол берилген, 2024-жылга **180,8 миң сомго** товардык-материалдык баалуулуктардын (көмүр) ашыкча запастары аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы №694 токтому менен бекитилген “Бюджеттик мекемелерди каржылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражаттар калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө Нускамасынын” талаптары так сакталсын.

5.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Айыл өкмөтүнүн балансына жалпы **28262,6 миң сом** өлчөмүндө негизги каражаттар кириштелген эмес. Анын ичинен:

-2024-жылдын Нарын облусттук фондунун жана Кочкор районунун фондунун каржылоосу менен Кум-Дөбө айыл өкмөтүнө 9088,9 миң сомго жана өздүк салымдан 10070,1 миң сом жалпы **19159,0 миң сом** айыл ичиндеги ички жолдорду “Шера транс” ЖЧКсы тарабынан 2,1 км асфальтталган;

- Кум-Дөбө айыл өкмөтүндө Беккари чуңкурун куруу үчүн “АК Роуд” ЖЧКсы тарабынан **308,6 миң сомго аткарылган** (жергиликтүү бюджеттен каржыланган);

- Кум-Дөбө айылында жайгашкан Балаты Нур бала-бакчасынын сыртын ремонттоого (фасад) “Элит Холдинг Строй” ЖЧКсы тарабынан **942,0 миң сомго** аткарылган (капитализация жүргүзүлүп баланстык баасы жогорулатылган эмес);

- Кара-Тоо айылында жайгашкан клубдун курулушуна “Кочкор строй сервис” ЖЧКсы тарабынан **303,0 миң сомго** аткарылган;

- Шамшы айылында клубдун ичиндеги электржарыктандырууну монтаж иштери “Пантеон” ЖЧКсы тарабынан **179,9 миң сомго** аткарылган (баланстык баасы жогорулатылган эмес);

- Кум-Дөбө айылындагы клубдун курулушу “АКААНА” ЖЧКсы тарабынан **6815,0 миң сомго** аткарылган, 3114-бүткөрүлбөгөн курулуштар беренесине баланска алынган эмес.

- Ак-Жар айылынын мурунку айыл өкмөтүнүн имаратынын капиталдык ремонт иштери “Трифон Сервис” ЖЧКсы тарабынан **555,1 миң сомго** жүргүзүлгөн (капитализация болуп баланстык баасы жогорулатылган эмес).

Аудит учурунда тиешелүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп, айыл өкмөттүн балансына кабыл алынды (эсепте калыбына келтирилди).

6.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: 2024жылдарга МКБФ ижара акылары боюнча планы 571,7 миң сомго бекитилген, РУАР менен 50,9 миң сом түзүлгөн келишимдердин жалпы суммасы 622,6 миң сомду түзгөн, Кум-Дөбө айыл өкмөтүнүн жалпы келишимдин суммасы 683,5 миң сом түзгөн, б.а. Ф1-отчеттулугунун маалыматы боюнча 2024-жылдарга мамлекеттин фондусунун жерлеринин ижара акысынын планы 452,7 миң сомго бекитилген жана отчеттук маалымат боюнча 486,5 миң сом чогултулган. МКБФ жер адистин маалыматына ылайык, 2024-жылы ижара акынын планы 571,7 миң сом болгон, анын ичинен 454,2 миң сом чогулуп, 117,5 миң сом өндүрүлбөй калгандыгы аныкталган. 2024-жылга карата өндүрүлбөй калган акча каражатынын суммасы **117,5 миң сом**.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2007-жылдын 22-июнундагы №243 токтому менен бекитилген “Айыл чарба жерлеринин мамлекеттик фондунун жерлерин ижарага берүү шарттары жана тартиби тууралуу” типтүү жобосунун талаптары так сакталсын жана бюджеттин киреше бөлүгүн түзүүдө мамлекеттин фондусунун жерлеринен түшүүчү

ижара акыларынын планы жана келишимдери кайра такталып, жобонун талаптарына ылайык жүргүзүлсүн жана айыл өкмөтүнүн киреше бөлүгүнө, т.а. мамлекеттик фондунун жерин ижарага берүүдөн түшүүчү акча каражатынын планын келишимдерге ылайык көбөйтүп берүү үчүн жергиликтүү кеңештин кароосуна сунушталсын. 2025-жылга карата өндүрүлбөй калган жалпы **117,5 миң сом** ижара акысы калыбына келтирилсин.

7.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча жобону бекитүү жөнүндө” жобонун 2-главасынын 6-пунктунун, 4-5-9-пунктчаларында: *“Бюджеттик мекеменин бухгалтердик кызматынын (бухгалтердин) милдеттерине төмөнкүлөр кирет: - ар бир жылдын 31-декабрына карата бардык дебиторлор жана кредиторлор боюнча дебитордук жана кредитордук карыздардын калдыктарын жазуу жүзүндө салыштырып, текшерүүнү жүргүзүү”* - деп көрсөтүлгөн талаптары аткарылбастан, жалпы **7390,9 миң сомго** дебитордук карыздар эсепте чагылдырылган эмес. Анын ичинен:

- салыштыруу актысына ылайык, 2025-жылдын 1-январына карата Социалдык фондко **406,7 миң сомду** жана салыктык эсептерге чегерүүлөр боюнча **169,2 миң сом** ашыкча төлөнгөн;

- Кум-Дөбө айыл өкмөтүнүн айылына маданият үйүн куруу үчүн “АКААНА” ЖЧКсынын эсебине 2024-жылдын 20-ноябрында жана 26-декабрында келишимдин суммасынан 100% өлчөмүндө **6815,0 миң сом** которулган. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы 1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча Жобонун” бухгалтердик эсепте жана отчетто дебитордук карыздарды өз убагында чагылдыруу бөлүгү боюнча жана жумуштарды аткарууга жана кызматтарды көрсөтүүгө авансалык төлөмдөрдүн өлчөмүнө болгон талаптарын жана 312-беренесинде *“жумуштарды аткарууга жана кызматтарды көрсөтүүгө авансалык төлөмдөрдүн өлчөмү контракттын суммасынан 10 пайызга чейин белгиленет”* - деп көрсөтүлгөн талабын бузууга жол берилген, ошону менен бирге АИА кабыл алына элек, жылдык баланста дебитордук карыз катары да чагылдырылган эмес.

Аудит учурунда тиешелүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп, чагылдырылбаган дебитордук карыздар эсепте калыбына келтирилди.

Сунуштама: Жалпы суммасы **7390,9 миң сом** суммасында дебитордук карыздарды өндүрүү боюнча тиешелүү чаралар көрүлсүн. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин: 2023-жылдын 21-ноябрындагы №8-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдарынын финансылык отчеттуулугун даярдоо боюнча жобонун 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” жобонун” талаптары так сакталсын.

8.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын 9-беренесинин талаптарын бузууга жол берилген, сатып алуулардын жол-жоболорун жүргүзүү үчүн сатып алуучу уюм, сатып алуулар бөлүмү түзүлгөн эмес же бул милдеттер өзүнүн бөлүмдөрүнүн бирине жүктөлгөн эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын талаптары сакталсын, сатып алуулардын жол-жоболорун жүргүзүү үчүн сатып алуулар бөлүмү түзүлсүн.

9.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамынын 28-беренесинин 6-бөлүгүндө “Мектепке чейинки билим берүү уюмдарында тамактанууну уюштуруу ата-энелердин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) каражаттарынын эсебинен жүзөгө ашырылат” деп белгиленген талаптары сакталбастан, 2024-жылдын сентябрь айынан тартып декабрь айына чейин 2218 “Азык-түлүк сатып алуу” беренеси боюнча жергиликтүү бюджеттин эсебинен **252,8 миң сом** чыгышталгандыгы аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамынын талаптары так сакталсын.

Аудит мамлекеттик инспектор Д.К.Казиев, тышкы адис А.Т. Омукеев тарабынан жүргүзүлгөн.

Сары-Булак айыл өкмөтү

(айыл өкмөтүнүн башчысы Асанбай Мирбек уулу, каржы-экономикалык бөлүмүнүн башчысы Р.С.Калманбетова)

2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн мурдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйрук жарым-жартылай аткарылган. Анын ичинен: “Төлөк-Ак-Кыя” муниципалдык ишканасына негизсиз которулган 630,0 миң сом, тиешелүү адамдардын эсебинен 35,0 миң сомдук ККМ аппараты калыбына келтирилген эмес. Мурдагы (2021-22-жж) жазма буйруктун талаптары аткарылган эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурдагы аудитинин жыйынтыгы боюнча жазма буйруктарынын толук көлөмдө аткарылышы камсыз кылынсын. Анын ичинен: “Төлөк-Ак-Кыя” муниципалдык ишканасына негизсиз которулган 630,0 миң сом, тиешелүү адамдардын эсебинен 35,0 миң сомдук ККМ аппараты. Мурдагы (2021-22-жж) жазма буйруктун талаптары аткарылсын.

«Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 10-беренесинин талаптарына ылайык, жазма буйрукту аткарбагандыгы боюнча тиешелүү кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

2024-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 29310,5 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 25869,6 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 22786,4 миң сомду түзгөн.

1.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Курулуш-куроо иштеринин көлөмдөрүн же бааларын жогорулатуу жалпы **254,9 миң сомду** түздү, 69,6 миң сомду калыбына келтирилген. Анын ичинен:

- *жергиликтүү бюджеттин эсебинен* подрядчы “Ремарк Групп ЛТД” ЖЧКсы тарабынан “Сары-Булак айыл өкмөтүнө караштуу Төлөк айылындагы таштанды төгүүчү полигондун айланасын курчоо үчүн курулуш материалдарын сатып алууда” **40,2 миң сомго** курулуш материалдары жетпей калган(темир тирөөч, цемент, бетон);

-*дем берүүчү гранттын эсебинен* подрядчы “Арт Констракшн” ЖЧК тарабынан “Сары-Булак айыл өкмөтүнө караштуу Соң-Көл орто мектебинин жылуулук системасын капиталдык ремонттон өткөрүүдө” **214,7 миң сомго (АИАга 69,6 миң сомго радиаторлорду орнотуу иштери кирбей калгандыктан көтөрмөлөнгөн жумуштардын суммасынан кемитилди).**

Белгилей кетсек, дем берүүчү гранттын эсебинен “Төлөк айылынын Соң-Көл орто мектебинин жылытуу системасын капиталдык ремонттон өткөрүү иштери” боюнча подрядчы “Арт Констракшн” ЖЧКсынын жетекчиси аудитке катышкан жок.

Сунуштама: Төмөнкүлөрдүн эсебинен жогорулатылган курулуш-куроо иштеринин көлөмдөрү калыбына келтирилсин:

- *жергиликтүү бюджеттин эсебинен* подрядчы “Ремарк Групп ЛТД” ЖЧКсы тарабынан “Сары-Булак айыл өкмөтүнө караштуу Төлөк айылындагы таштанды төгүүчү полигондун айланасын курчоо үчүн курулуш материалдарын сатып алууда” **40,2 миң сом;**

- *дем берүүчү гранттын эсебинен* подрядчы “Арт Констракшн” ЖЧК тарабынан “Сары-Булак айыл өкмөтүнө караштуу Соң-Көл орто мектебинин жылуулук системасын капиталдык ремонттон өткөрүүдө” **145,1 миң сом (АИАга 69,6 миң сомго радиаторлорду орнотуу иштери кирбей калгандыктан көтөрмөлөнгөн жумуштардын суммасынан кемитилгендиги эске алынсын).**

2.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” жобосунун талаптарын бузууга жол берилген, сапар чыгымдарынын эсеп берме жактар тарабынан авансалык отчеттору толук кандуу толтурулбагандыгы аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” жобосундагы көсөтүлгөн талаптары так сакталсын, жетишпеген айрым иш кагаздары калыбына келтирилсин жана көзөмөл күчөтүлсүн.

3.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Жүргүзүлгөн инвентаризациянын жыйынтыгында, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча жобосунун” 5 параграфынын 32-пунктунун жана 6 параграфынын 182;183-пункттарынын талаптарын бузууга жол берилген, “Наристе Ак-Кыя” бала бакчасынын пайдалануусунда болжолдуу жалпы наркы *1004,6 миң сомдук* негизги каражаттар ашыкча аныкталды.

О.э. Сары-Булак айыл өкмөтүнө караштуу бала бакча жана мектептерде негизги каражаттарга жана материалдык баалуулуктарга инвентаризация жүргүзүлбөй келгендиги жана инвентаризациялык номерлер коюлбагандыгы, айыл өкмөттүн балансында каттоодо турган техникалардын сактоо тартиптери бузулгандыгы аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” жобосунун 5 параграфынын 32-пунктунун жана 6 параграфынын 182;183-пункттарында көрсөтүлгөн талаптары так сакталсын жана көзөмөл күчөтүлсүн.

Маалымат үчүн: 2024-жылдын 5-декабрында Сары-Булак айыл өкмөтүнө караштуу Ак-Кыя айылындагы “Наристе-Ак-Кыя” бала бакчасына жабдууларды алуу үчүн Кочкор райондук өнүктүрүү фондунан бөлүнгөн 1004,6 миң сомго өткөрүлгөн конкурстун жыйынтыгы менен 2024-жылдын 23-декабрында №94 келишими түзүлгөн. Бирок, конкуртка 8 (сегиз) катышуучу катышып жыйынтыгында эң жогорку бааны көргөзгөн “Убунту” ЖЧКсын жеңүүчү деп белгиленген. Аталган факт боюнча Кочкор райондук ички иштер бөлүмү тарабынан тергөө амалдары жүргүзүлүп, келтирилген чыгым толугу менен өндүрүлгөн.

Аудит мамлекеттик инспекторлор Т.Ж.Орозалиев, Н. Жумашова, тышкы адис А. Омукеев тарабынан жүргүзүлгөн.

Ормон-Хан айыл өкмөтү

(айыл өкмөтүнүн башчысы Т.Ш.Абдылдаев, башкы эсепчиси Г.Д. Калыкова)

2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн *мурдагы* аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйрук жарым-жартылай аткарылган. Анын ичинен: подрядчы “Эл Бай Курулуш ЛТД” ЖЧКсы тарабынан “Көк-Жар айылындагы стадиондун ичине футбол аянтчасын курууда” *263,5 миң сомго* жогорулатылган курулуш-куроо иштери калыбына келтирилген эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурдагы аудитинин жыйынтыгы боюнча жазма буйруктарынын толук көлөмдө аткарылышы камсыз кылынсын. Анын ичинен: подрядчы “Эл Бай Курулуш ЛТД” ЖЧКсы тарабынан “Көк-Жар айылындагы стадиондун ичине футбол аянтчасын курууда” *263,5 миң сомго* жогорулатылган курулуш-куроо иштери калыбына келтирилсин.

«Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 10-беренесинин талаптарына ылайык, жазма буйрукту аткарбагандыгы боюнча тиешелүү кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

2024-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 157512,2 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 141255,8 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 63536,5 миң сомду түзгөн.

1.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин “Бюджеттерди кароо жана бекитүү” 20-главасынын 102-беренесинин 1-пунктунда: *“Бюджеттик комиссиялар”-“Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын түзүмдүк бөлүкчөлөрүнүн, муниципалдык ишканалардын жана мекемелердин жетекчилеринин маалыматтарын угат, жергиликтүү бюджеттин кирешелерин жана чыгашаларын өзгөртүүгө тийиштүү сунуштарды карайт”, “Жергиликтүү бюджеттин долбоору боюнча корутундуларды жана сунуштамаларды, жергиликтүү кеңештердин кароосуна берет”* жана 2-пунктунда: *“Бюджеттик комиссиялар тарабынан бюджеттин чыгашаларын көбөйтүү же анын кирешелерин азайтуу жөнүндө чечим кабыл алынганда милдеттүү тартипте кошумча чыгашаларды каржылоонун конкреттүү булактары белгиленет”* деп көрсөтүлгөн талаптарын бузуу менен, “Ормон-Хан” айыл өкмөтүнүн Форма №1 “Киреше жана чыгаша” отчетунун маалыматына ылайык, бюджеттин киреше бөлүгүн пландоодо, “Салыктык кирешелер” бөлүмүнүн “Киреше салыгы” боюнча 79014,5 миң сомго бекитилсе, такталган планы 68899,5 миң сом жана иш жүзүндө аткарылганы 75508,5 миң сомду түзүп, 109,6% ашыгы менен аткарылганы көрсөтүлгөн.

Жыйынтыгында “Ормон-Хан” айыл өкмөтүнүн бюджетин тактоо ирээтинде кирешелердин толук эсепке алынбаганына, изилдебегендигине жана толук талдоо жүргүзүлбөгөндүгүнө байланыштуу “Киреше салыгы” **10115,0 миң сомго** төмөндөтүү менен такталып бекитилгендиги аныкталды.

Сунуштама: “Киреше салыгынан” түшө турган кирешелердин **финансылык жылга план-болжолу**, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин талаптарына ылайык тиешелүү комиссия тарабынан толук анализ жүргүзүү менен такталып бекитилсин.

2.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Курулуш-куроо иштеринин көлөмдөрүн же бааларын жогорулатуу жалпы **5900,0 миң сомду** түздү, 31,5 миң сомго калыбына келтирилген. Анын ичинен:

- жергиликтүү бюджеттин эсебинен подрядчы “Айсер Торг” ЖЧКсы тарабынан “Кочкор айылындагы К.Дүйшеев атындагы көчөсүнө асфальт төшөө жумуштарында” **5426,5 миң сомго**;

-подрядчы “Шера Транс” ЖЧКсы тарабынан “Кочкор айылындагы И.Арабаев атындагы көчөсүнө асфальт төшөө жумуштарында” **51,8 миң сомго жана М.Аубакиров атындагы көчөсүнө асфальт төшөө жумуштарында” 38,5 миң сомго**;

-подрядчы “АК-Роуд” ЖЧК тарабынан “Ормон-Хан айыл өкмөтүнө караштуу мал базарды курууда” 6% бирдиктүү салыгы **186,3 миң сомго ашык алынган (19,7 миң сомго ашык иштерди жасагандыктан көтөрмөлөнгөн жумуштардын суммасынан кемитилди)**;

-подрядчы “Кыдыр-Ата Групп” ЖЧКсы тарабынан “Ормон-Хан айыл өкмөтүнө караштуу А.Бостонов атындагы орто мектебинин айланасын тосууга курулуш материалдарын алууда” **11,8 миң сомго (2026.19.05. №19034638 дүмүрчөгү аркылуу калыбына келтирилди)**;

-подрядчы “СК Техно Строй” ЖЧКсы тарабынан “Ормон-Хан айыл өкмөтүнө караштуу Көк-Жар айылындагы Алтын-Булак участкасындагы булактарга кошумча суу чыгарууга тундурмаларды курууда” **159,4 миң сомго жана Кара-Саз айылынын С. Орозбаков орто мектебине даараткана курууда 25,7 миң сомго**;

Сунуштама: Төмөнкүлөрдүн эсебинен жогорулатылган курулуш-куроо иштеринин көлөмдөрү калыбына келтирилсин:

-подрядчы “Айсер Торг” ЖЧКсы тарабынан “Кочкор айылындагы К.Дүйшеев атындагы көчөсүнө асфальт төшөө жумуштарында” **5426,5 миң сом**;

-подрядчы “Шера Транс” ЖЧКсы тарабынан “Кочкор айылындагы И.Арабаев атындагы көчөсүнө асфальт төшөө жумуштарында” **51,8 миң сом жана М.Аубакиров атындагы көчөсүнө асфальт төшөө жумуштарында” 38,5 миң сом**;

-подрядчы “АК-Роуд” ЖЧК тарабынан “Ормон-Хан айыл өкмөтүнө караштуу мал базарды курууда” ашык алынган 6% бирдиктүү салыгы **166,6 миң сомго** (19,7 миң сомго ашык иштерди жасагандыктан көтөрмөлөнгөн жумуштардын суммасынан кемитилгендиги эске алынсын).

-подрядчы “СК Техно Строй” ЖЧКсы тарабынан “Ормон-Хан айыл өкмөтүнө караштуу Көк-Жар айылындагы Алтын-Булак участкасындагы булактарга кошумча суу чыгаруугатунудурмаларды курууда” **159,4 миң сом** жана Кара-Саз айылынын С. Орозбаков орто мектебине даараткана курууда **25,7 миң сом**;

3.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдагы 3-ноябрындагы № 694 токтому менен бекитилген “Бюджеттик мекемелерди финансылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражат калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” Нускамасынын талаптарын бузууга жол берилген, ТМБлардын калдыгы боюнча нормативден **1427,5 миң сомго** ашык отундун кору(көмүр) аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдагы 3-ноябрындагы №694 токтому менен бекитилген “Бюджеттик мекемелерди финансылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражат калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” Нускамасынын талаптарын бузууга жол берилбесин.

4.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын 2;3-беренелеринин жана 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчетту жүргүзүү боюнча” Жобонун талаптарын бузуу менен айыл өкмөтүнүн балансына 3111 “Имараттар жана курулуштар” беренеси боюнча жалпы – **142078,1 миң сом** өлчөмүндө негизги каражаттар кириштелбей калган. Анын ичинен:

•Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Архитектура, курулуш жана турак жай-коммуналдык чарба Мамлекеттик агенттигинин алдындагы турак жай-жарандык курулуш департаментинин Нарын облустук капиталдык курулуш башкармалыгы тарабынан айыл өкмөтүнө караштуу «Кара-Суу» айылына Ш.Рысмендеев атындагы орто мектеби жалпы суммасы **125047,4 миң сомго** курулуп 2025-жылдын 26-августунда Кыргыз Республикасынын Нарын облустук капиталдык курулуш башкармалыгы тарабынан «Курулушу аяктаган объектин Шайкештигин баалоо жөнүндө» актысынын негизинде жана авизо аркылуу «Ормон-Хан» айыл өкмөтүнө өткөрүлүп берилип, баланска кириштелбегендиги аныкталды.

Мындан тышкары, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген, “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” Жобонун 6-главасынын 143 жана 145-пункттарына ылайык, чыгымдарды капитализациялоо (капиталдык оңдоолор) бөлүгүнүн аткарылышы камсыздалсын деп белгиленген талабы сакталбастан, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Архитектура, курулуш жана турак жай – коммуналдык чарба Мамлекеттик агенттигинин алдындагы турак жай-жарандык курулуш департаментинин Нарын облустук капиталдык курулуш башкармалыгы тарабынан «Ормон-Хан» айыл өкмөтүнө караштуу «Кара-Саз» айылында жайгашкан С.Орозбаков атындагы музейдин капиталдык оңдоп-түзөө иштери **6370,6 миң сомго** жана «Кара-Саз» айылында жайгашкан Мовзолейдин капиталдык оңдоп түзөө иштери **3149,5 миң сомго** жүргүзүлүп, авизо аркылуу «Ормон-Хан» айыл өкмөтүнө өткөрүлүп берилген жана Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигине караштуу “Долбоорлорду ишке ашыруу” Департаменти тарабынан “Ормон-Хан” айыл өкмөтүнө караштуу “Кара-Суу” айылында жайгашкан “Ийгилик-9” атындагы бала-бакчасына **3192,8 миң сомго**, “Жаңы-Жол” айылында жайгашкан “М-Сакин Апа” атындагы бала-бакчасына **1351,5 миң сомго**, “Большевик” атындагы бала-бакчасына **1100,7 миң сомго** жана “Кара-Күнгөй” (“Кош-Дөбө”) айылында жайгашкан “Коомдук балдар бакчасына” **1865,6 миң сомго**, жалпы **7510,6 миң**

сомго капиталдык оңдоп-түзөө иштери жүргүзүлүп, 2024-жыл ичинде «Объектте бүткөрүлгөн оңдоо-калыбына келтирүү иштерин кабыл алуу актысынын» негизинде «Ормон-Хан» айыл өкмөтүнө өткөрүлүп берилип, (негизги каражаттардын баасын жогорулатуу) капитализациялоо жүргүзүлбөгөндүгү аныкталды.

Аудит учурунда тиешелүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп жана айыл өкмөттүн балансына көбөйтүү үчүн бухгалтердик маалыматтар түзүлдү.

5.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” Жобосунун 11-параграфынын 246-пунктунун 6-пунктчасынын талаптарын бузуу менен, айыл өкмөтүнө караштуу “Кара-Суу” айылында жайгашкан “Алкым” участогундагы “Алкым каналына” керектүү материалдарды жана күйүүчү майлоочу майларды алууда жалпы **188,8 миң сомдук** 2606 литр өлчөмүндөгү күйүүчү май (ДТ) тастыктоочу иш-кагаздары жок (товардык-кассалык чектери, жол баракчалары, чыгыштоо актылары) негизсиз чыгышталганы аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуу жүргүзүү боюнча” Жобосунун 246-пунктунун талаптары так сакталсын жана негизсиз чыгышталган **188,8 миң сомдук** 2606 литр күйүүчү май (дизтопливо) тиешелүү кызматкерлер тарабынан калыбына келтирилсин жана жоопкерчиликтери каралсын.

6.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Мамлекеттик кайра бөлүштүрүү Фондусунун жерлерин ижарага берүү боюнча 2122,1 миң сомго келишимдер түзүлүп, иш жүзүндө келип түшүүсү 1776,2 миң сомду түзгөн, аудит камтыган мезгил аралыгында 345,9 миң сом өлчөмүндө акча каражаты жыйналган эмес.

Демек, Мамлекеттик кайра бөлүштүрүү Фондусунун түшкөн ижара акысынын 2024-жылга карата бюджеттик планы **345,9 миң сомго** төмөн бекитилип, бюджеттик жоготууларга алып келген.

Сунуштама: Мамлекеттик кайра бөлүштүрүү Фондусунан түшкөн каражаттар боюнча бюджеттик планы түзүлгөн келишимдерге ылайык бекитилсин жана төлөнбөй калган **345,9 миң сом** өндүрүлсүн.

7.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын 26-беренесинин 2-пунктунда: *“Сатып алуучу уюм/Агент сунуштарды баалоонун жүрүшүндө берүүчүлөрдөн алардын сунуштары боюнча түшүндүрмөлөрдү талап кыла алат. Түшүндүрүү жөнүндө суроо-талаптар жана жооптор веб-портал аркылуу берилиши керек. Берүүчүнүн сунушунун маңызын өзгөртүү максатында эч кандай суроо-талаптарга, сүйлөшүүлөргө же уруксаттарга жол берилбейт”* жана 4-пунктунда: *“Сатып алуучу уюм/Агент берүүчүнүн сунушун, эгерде анда сатып алуу жөнүндө документтерден баяндалган мүнөздөмөлөрдөн, шарттардан жана башка талаптардан олуттуу түрдө өзгөрүлбөгөн же олуттуу түрдө четтебеген анча-мынча дал келбестиктер болсо, талаптарга жооп берет деп карашы мүмкүн”* жана ушул эле берененин 6-бөлүмүнүн 2-пунктунда: *“Белгиленген баа квалификациялык жана техникалык талаптарды эске алуу менен эң төмөнкү баа менен”* деп белгиленген талаптары сакталбастан, айыл өкмөтүнүн “Сатып алуу бөлүмүндө” аудит камтыган мезгил ичинде 1 (бир) сатып алуу аудиттин критерийлерине шайкеш келбегендиги аныкталды.

2024-жылдын 16-майында 3111 “Имараттар жана курулмалар” беренеси аркылуу айыл өкмөтүнө караштуу “А.Бостонов” атындагы орто мектептин тегерек чекесин тосуу жумуштарына 938,9 миң сомго конкурс жарыяланып, “Кыдыр Ата Групп” ЖЧКсы 936,9 миң сом, ЖИ “Рысалиев К.М” 930,0 миң сом жана “Хоум Тач” ЖЧКсы 900,0 миң сом (талап кылынган иш кагаздары толук болбогондуктан конкурстан четтетилген) сунуштары менен катышкан. Жыйынтыгында, жогору берген баа менен “Кыдыр Ата Групп” ЖЧКсы жеңүүчү деп табылып, ЖИ “Рысалиев К.М” сунуштаган баадан айырмасы **6,9 миң сомду** түзүп, бюджеттик жоготууга алып келген.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын талаптары так сакталсын. Бузууларга жол берген кызматкерлердин жоопкерчиликти каралсын, жалпы **6,9 миң сом** өлчөмүндө акча каражаты тиешелүү кызматкерлер тарабынан калыбына келтирилсин.

8.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын 17-беренесинин 3-пунктунда: *“Бекитилген бюджетке же чыгымдар сметасына ылайык чыгымдар беренесинде каралган суммага карабастан, товарлардын, жумуштардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн электрондук каталогу аркылуу жыл ичинде чыгымдардын ар бир беренеси боюнча 200 000 сомго чейин сатып алууда”* деп белгиленген талапбын бузуу менен бир булактан сатып алуу ыкмасын колдонуп 2218 “Тамак-аш азыктарын сатып алуу” беренеси аркылуу жалпысы ЖИ “Ырысдолотов Ш.И.” менен 208,8 миң сомго бир булактан сатып алуу ыкмасы менен келишимдер түзүлгөнү аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын 17-беренесинин 3-пунктунун талаптары жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 19-сентябрындагы №489 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик сатып алуулар жол-жоболорун жүргүзүү Тартибинин” 22-пунктунун талаптары так сакталсын жана бузууга жол берилбесин.

9.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамынын 28-беренесинин 6-бөлүгүндө “Мектепке чейинки билим берүү уюмдарында тамактанууну уюштуруу ата-энелердин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) каражаттарынын эсебинен жүзөгө ашырылат” деп белгиленген талаптары сакталбастан, 2024-жылдын сентябрь айынан тартып декабрь айына чейин 2218 “Азык-түлүк сатып алуу” беренеси боюнча жергиликтүү бюджеттин эсебинен 340,0 миң сом чыгышталгандыгы аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамынын талаптары так сакталсын.

10.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 24-беренесинин 5-пунктунда: *“жергиликтүү бюджеттердин резервдик фонддорун пайдалануу жөнүндө маалыматтар аларды аткаруу жөнүндө отчетторго тиркелет жана милдеттүү жарыяланууга жатат”*-деп көрсөтүлгөн талабы сакталбастан, “Ормон-Хан” айыл өкмөтүнүн резервдик фондунан аудит камтыган мезгил аралыгында 170,0 миң сом өлчөмүндө акча каражаты сарпталгандыгы, ал эми анын пайдалануусу жөнүндө маалыматтар айыл өкмөттүн расмий баракчасына жарыяланбай келгендиги аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 24-беренесинин 5-пунктунда: *“Жергиликтүү бюджеттердин резервдик фонддорун пайдалануу жөнүндө маалыматтар аларды аткаруу жөнүндө отчетторго тиркелет жана милдеттүү жарыяланууга жатат”* деп көрсөтүлгөн талаптарын аткаруусу көзөмөлгө алынсын жана бузууга жол берилбесин.

11.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы №2-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” Жобосунун жана Кыргыз Республикасынын “Мүлккө муниципалдык менчик жөнүндө” Мыйзамынын 9-беренесинин 1-2 жана 3-пунктуларынын талаптарын бузуу менен “Ормон-Хан” айыл өкмөтү мүлккө Муниципалдык менчик объекттеринин реестри жүргүзбөгөндүгү аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Мүлккө муниципалдык менчик жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы №2-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” Жобосунун талаптары толук сакталсын жана муниципалдык мүлккө толук инвентаризация (каттоо)

жүргүзүү аркылуу муниципалдык менчик объекттеринин реестрин жүргүзүү жагы тез арада камсыздалсын.

12.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Айыл өкмөтүнүн жалпы жер балансы боюнча эсепте турган жер аянттарынын эсебине тактоо жүргүзүү жыйынтыгында айырмачылыктар аныкталды, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2023-жылдын 3-апрелиндеги “Кыргыз Республикасынын Нарын облусунун айыл аймактарынын деңгээлинде пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жөнүндө” №85 Жарлыгынын жана “Кочкор” райондук Мамлекеттик администрациясынын 2023-жылдын 24-апрелиндеги №9-Б буйругунун негизинде “Кочкор” районунун “Кочкор”, “Ак-Кыя”, “Ормон-Хан”, “Көк-Жар” айыл аймактарын бириктирип жана “Семиз-Бел” айыл аймагынын “Семиз-Бел” айылы кошулуп, аудит учуруна “Семиз-Бел” айылына караштуу болжолдуу 31794,8 га жер тилкеси эсептелип чыга электиги аныкталды.

Сунуштама: Жер балансы боюнча отчетко туура келбеген жер аянттары КРӨнүн 2014-жылдын 17-мартындагы №137 токтому менен бекитилген “Жерди мамлекеттик эсепке алуу (жер кадастры) жөнүндөгү” Жобого Шайкеш келтирүү үчүн, Кыргыз Республикасынын Жаратылыш ресурстары Министрлигине караштуу “Кыргызгипрозем” жерге жайгаштыруу боюнча Мамлекеттик долбоорлоо институту жана Кыргыз Республикасынын “Жер ресурстар кызматынын Кадастр” Мамлекеттик мекемесинин “Кочкор” филиалы тарабы менен биргеликте тактоо жумуштары жүргүзүлсүн жана ушул убакытка чейин тактоо жумуштарын жүргүзбөгөн жер маселелери боюнча адистердин жоопкерчиликти каралсын.

13.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2007-жылдын 22-июнундагы №243 токтому менен жактырылган “Айыл чарба жерлеринин Мамлекеттик фондунун жерлерин ижарага берүү шарттары жана тартиби тууралуу” типтүү Жобого ылайык, айыл аймагынын чегиндеги жеке жана юридикалык жактарга ижарага берилүүчү айыл чарба жерлеринин Мамлекеттик фондунун жерлеринин өлчөмү жана конкреттүү ижара мөөнөттөрү Жер комиссиясы тарабынан аныкталат. Айыл чарба жерлеринин Мамлекеттик фондунун жерлерин башкаруу “Келечек” планы иштеп чыгуу аркылуу ишке ашырылат.

Бирок, аудит учурунда айыл чарба жерлеринин Мамлекеттик фондунун жерлерин башкаруу боюнча иштелип чыккан “Келечек” планы көрсөтүлгөн жок. Ошондой эле, жогоруда көрсөтүлгөн талаптарга ылайык Жер комиссиясынын иш регламенти көрсөтүлгөн жок.

Токтомдордун тизмесине ылайык, 2024-жылы айыл чарба жерлеринин Мамлекеттик фондунун жерлерин ижарага берүү тууралуу айыл өкмөтүнөн 70 токтом чыгарылып, ижарага 65,2 га айдоо жери берилген. Жогоруда көрсөтүлгөн Типтүү жобонун 26-пункту боюнча, Жер комиссиясынын катчысы берилген арыздарды, документтерди кабыл алат жана атайын журналга каттоого тийиш. Ормон-Хан айыл өкмөтүнүн «Жер аукциондорун жана конкурстарын каттоо» журналында жалпы 30 лот боюнча гана аукциондор жана конкурстар катталган, б.а. 2024-жылы жалпы ижарага берилген 65,2 га айыл чарба жерлеринин Мамлекеттик фондунун жерлеринин 22 га айдоо жери аукцион өткөрүү менен берилген, ал эми 43,2 га айдоо жери түз берүү аркылуу берилип кеткен. Жыйынтыгында 62 адамга 43,2 га аянты тооруксуз ижарага берилген.

Мындан тышкары, арыздарды жана документтерди кароонун жыйынтыгы боюнча Жер комиссиясы арыз ээлерине (талапкерлерге) тоорукка катышууга жол берүү жөнүндө протоколдор түзүлгөн эмес. Мындан улам, айыл чарба жерлеринин Мамлекеттик фондунун жерлерин ижарага берүү Типтүү жободо көрсөтүлгөн тиешелүү талаптар аткарылбастан берилип келгендиги аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2007-жылдын 22-июнундагы №243 токтому менен жактырылган “Айыл чарба жерлеринин Мамлекеттик фондунун жерлерин ижарага берүү шарттары жана тартиби тууралуу” типтүү Жобонун талаптары так сакталсын, жер комиссиясынын иш регламенти бекитилсин, айыл чарба жерлеринин Мамлекеттик фондунун жерлерин башкаруу боюнча “Келечек” планы түзүлсүн жана мындан

ары айыл чарба жерлеринин Мамлекеттик фондунун жерлери Типтүү Жобого ылайык ижарага берилсин.

14.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-жылдын 3-мартындагы №120 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасында иш кагаздарын жүргүзүү боюнча типтүү Нускамасынын” 5-пунктуна ылайык, жетекчи же иш кагаздарын жүргүзүүгө жана архивге жооптуу кызматкер алмашкан учурда, мекеменин документтерин кабыл алуу-өткөрүп берүү актысы түзүлөт жана документтер Мыйзамдуу мураскерге акт боюнча өткөрүлүп берилет, документтердин кем экендиги аныкталса, аларды издеп табуу чаралары көрүлөт деп белгиленген талаптары сакталбастан, кызмат ордунан бошотулган кызматкерлер (жер адистери) тарабынан тиешелүү иш-кагаздар кабыл алуу-өткөрүп берүү актысы түзүлбөстөн, Мыйзамдуу мураскерге акт боюнча өткөрүлүп берилбегендиги аныкталып, жыйынтыгында, муниципалдык жерлердин жеке-менчикке жана ижарага берилишинин Мыйзамдуулугун текшерүүгө мүмкүнчүлүк болгон жок.

Сунуштама: 2024-жылда жеке менчикке жана ижарага берилген муниципалдык жерлер боюнча документтер толукталсын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-жылдын 3-мартындагы №120 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасында иш кагаздарын жүргүзүү боюнча типтүү нускамасынын” талаптары так сакталсын.

Аудит мамлекеттик инспектор М.А.Майдеев, тышкы адис А.Т. Омукеев тарабынан жүргүзүлгөн.

Чолпон айыл өкмөтү

(айыл өкмөтүнүн башчысы З.Козубеков, башкы эсепчиси А. Усубалиев)

2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн мурдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйрук толугу менен аткарылган.

2024-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 56070,4 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 52858,9 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 42991,7 миң сомду түзгөн.

1.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Аудиттин жүрүшүндө Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-жылдын 17-июлундагы №385 токтому менен бекитилген *«Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрүн эсептөөнүн жана төлөөнүн тартиби жөнүндө»* нускамасынын, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин талаптарын бузуу менен, 17,25% өлчөмүндөгү Социалдык фондго төгүмдөрү – 40,9 миң сом, 8% социалдык камсыздандыруу төгүмдөрү – 50,4 миң сом жана киреше салыгы – 13,2 миң сом эсептелинбей калган, жалпы суммасы **104,5 миң сомду түздү** (2025-жылдын 19-декабрындагы №582,583,584 ТТларынын негизинде калыбына келтирилди).

2.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин: 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген *«Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча»* жобосунун, о.э. 2023-жылдын 27-сентябрындагы №5-Б буйругу менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптарын бузууга жол берилген, анын ичинен:

- айыл өкмөтү тарабынан резервдик фонд түзүлбөстөн, 2215 «Башка тейлөө кызматтарын алууга» чыгымдар беренеси аркылуу ар түрдүү иш-чараларга жана материалдык жардамдарга жалпы **197,5 миң сом** акча каражаты сарпталган;

-2222 «Учурдагы материалдарды жана чарбалык буюмдарды алуу» беренесинин эсебинен А. Качыбеков атындагы орто мектептин чатырын жаңылоого **636,7 миң сомго** курулуш материалдары, мекемелер үчүн **350,0 миң сомго** акылдуу электр эсептегичтер сатып алынган.

Аудит жүргүзүү учурунда негизги каражаттардын жана товардык-материалдык баалуулуктардын наркын көбөйтүү максатында бухгалтердик эсепке тиешелүү оңдоолор (бухгалтердик маалыматтар) киргизилип, эсепте калыбына келтирилди.

Сунуштама: Аудиттин жүрүшүндө *986,7 миң сом* суммасындагы негизги каражаттар жана товардык-материалдык баалуулуктар эсеп боюнча жогорулатылып, эсепте калыбына келтирилгендиги эске алынсын.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин: 2024-жылдын 22-январындагы № 1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча” жобонун 2023-жылдын 27-сентябрындагы №5-б буйругу менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын талаптары так сакталсын.

3.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Курулуш-куроо иштеринин көлөмдөрүн же бааларын жогорулатуу жалпы **466,2 миң сомду** түздү. Анын ичинен:

- *дем берүүчү гранттын эсебинен* подрядчы “Бектур-Курулуш” ЖЧКсы тарабынан “Чолпон айылындагы “Нур-Чолпон” бала-бакчасында капиталдык ремонт өткөрүүдө” *99,0 миң сомго* аткарылган иштердин көлөмдөрү жогорулатылган, 4% сатуудан алынган салыгы жалпы суммасы *191,7 миң сомго* ашык алынган жана “Ара-Көл айылынын Ара-Көл орто мектебинин имаратын бала-бакча кылып өзгөртүүгө капиталдык ремонт иштерин өткөрүүдө” 4% сатуудан алынган салыгы жалпы суммасы *175,5 миң сомго* ашык алынган;

Сунуштама: Төмөнкүлөрдүн эсебинен жогорулатылган курулуш-куроо иштеринин көлөмдөрү калыбына келтирилсин:

- *дем берүүчү гранттын эсебинен* подрядчы “Бектур-Курулуш” ЖЧКсы тарабынан “Чолпон айылындагы “Нур-Чолпон” бала-бакчасында капиталдык ремонт өткөрүүдө” *99,0 миң сом*, ашык алынган 4% сатуудан алынган салыгы жалпы суммасы *191,7 миң сом* жана “Ара-Көл айылынын Ара-Көл орто мектебинин имаратын бала-бакча кылып өзгөртүүгө капиталдык ремонт иштерин өткөрүүдө” 4% сатуудан алынган салыгы жалпы суммасы *175,5 миң сом*.

4.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын 2;3-беренелеринин жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчетту жүргүзүү боюнча жобонун талаптары сакталбастан, айыл өкмөтүнүн балансына **4663,5 миң сом** өлчөмүндө негизги каражаттар жана товардык-материалдык баалуулуктар кириштелген эмес, анын ичинен:

-2024-жылы Ара-Көл айылындагы кичи футбол аянтчасы “Ак-Жол” ЖЧКсы тарабынан **3199,0 миң сомго** бүткөрүлүп тапшырылган;

-2024-жылы “Бүткөрүлбөгөн курулуштар” эсебинде жүргөн Туз айылындагы кичи футбол аянтчасы **1464,5 миң сомго** бүткөрүлүп, кабыл алынган.

Аудит учурунда тиешелүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп жана айыл өкмөттүн балансына кабыл алынды.

5.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: 2024-жылга карата жергиликтүү бюджеттин кирешелер бөлүгү мамлекеттик кайра бөлүштүрүү фондунун ижара акысынан **54,2 миң сомго** аткарылган эмес. Пландын аткарылбай калгандыгынын себеби 2024-жылга киреше салыгынын аз түшкөндүгүнүн эсебинен. Аудит учурунда 2025-жылдын 10-декабрындагы №491100066, №491100068 дүмүрчөктөрүнүн негизинде өндүрүлдү.

Сунуштама: Жергиликтүү бюджеттин кирешелер бөлүгү толугу менен аткарылсын.

6.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Айыл өкмөтү тарабынан Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Архитектура, курулуш жана турак жай-коммуналдык чарба мамлекеттик агенттигинин алдындагы Шаар куруу жана архитектура мамлекеттик долбоорлоо институтунун эсебине төмөнкү иштер үчүн жалпы суммасы **7740,0 миң сом** которулуп, эсепте дебитордук карыз катары чагылдырылган эмес. Жыл аягына карата дебитордук карыздар боюнча салыштыруу актылары түзүлгөн эмес. Анын ичинен: 2024-жылдын 25-июнундагы №16 келишимдин негизинде Чолпон, Осовиахим, Эпкин жана

Чекилдек айылдарынын топографиялык сүрөттөлүшүн жүргүзүү үчүн 1334,8 миң өлчөмүндө иштер аткарылып, бүткөрүү актылары алынган; 2024-жылдын 29-июлундагы №42 келишим боюнча Чолпон айылынын генералдык планын даярдоо үчүн – 1866,7 миң сом; №40 келишимдин негизинде Осовиахим айылынын ген. планын даярдоого – 1480,5 миң сом; №41 келишимдин негизинде Эпкин айылынын ген. планын даярдоого – 1558,6 миң сом; №39 келишимдин негизинде Чекилдек айылынын ген. планын даярдоого – 1499,3 миң сом.

Аталган келишимдер боюнча иштер 2024-жылы кабыл алынган эмес.

Аудит учурунда тиешелүү бухгалтердик өткөрүүлөр жүргүзүлүп, мурда чагылдырылбаган **7740,0 миң сом** өлчөмүндөгү дебитордук карыз бухгалтердик баланска кабыл алынды.

Сунуштама: КР Финансы министрлигинин 2024-жылдын 24-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансалык отчетту жүргүзүү боюнча” жобосунун талаптары сакталсын, дебитордук карыздарды өз убагында өндүрүү, иштерди аягына чыгартуу боюнча тиешелүү чаралар көрүлсүн.

7.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Мыйзамынын 17-беренесинин жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 19-сентябрындагы №489 токтому менен бекитилген «Мамлекеттик сатып алуулар жол-жоболорун жүргүзүү тартибинин» талаптары бузулган. Тактап айтканда, аудит камтыган мезгил ичинде бир булактан сатып алуу ыкмасы негизсиз колдонулуп, электрондук каталогдор тиркелбестен жалпы 319,9 миң сомго келишимдер түзүлгөн, анын ичинде:

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндөгү” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 19-сентябрындагы №489 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик сатып алуулар жол-жоболорун жүргүзүү тартибинин” талаптарын бузууга жол берилбесин.

Аудит мамлекеттик инспекторлор Н.Айдаров, Н. Жумашова, тышкы адис А. Омукеев тарабынан жүргүзүлгөн.

“Кара-Суу” айыл өкмөтүнө караштуу “Кара-Суу Келечек” муниципалдык ишканасы (жетекчиси М. А. Торункаев, башкы эсепчиси А. Канасов)

2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн мурдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйруктун 2 жана 3-пункттарына жооп берилген эмес.

2024-жылга МИнин киреше бөлүгү 5617,5 миң сомго бекитилген, анык 5403,5 миң сом келип түшкөн, 5052,2 миң сом чыгышталган.

1.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин талаптары сакталбастан, 2024-жылы муниципалдык ишкананын кызматкерлеринин айлык акысынан **41,8 миң сом** киреше салыгы аз эсептелингендиги аныкталды.

Сунуштама: Кошумча эсептелген **41,8 миң сом** киреше салыгы бюджетке калыбына келтирилсин. Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин талаптары так аткарылсын.

2.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин 91-беренесинин 8-пунктунда “Ал жеткис кырдаал пайда болгон, өзгөчө абал же өзгөчө кырдаал жарыяланган учурларды кошпогондо, о.э. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан каралган учурларда, иш берүүчү-юридикалык жак тарабынан эмгек акыны төлөө накталай эмес формада жүргүзүлүүгө тийиш. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети иш берүүчүлөргө-иштин айрым түрлөрүндөгү уюмдарга же өлкөнүн белгилүү бир аймактарында эмгек акыны накталай формада төлөөгө уруксат берүүгө укуктуу” деп көрсөтүлгөн. Бирок, 2024-жылдын январь, февраль, июль жана

август айларында муниципалдык ишкананын кээ бир кызматкерлерине эмгек акылары накталай формада төлөнгөн.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин талаптарына ылайык эмгек акылар накталай эмес формада төлөнсүн.

3.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Муниципалдык ишкананын жетекчиси накталай акча каражаттарын отчеттуулук менен алууга укуктуу адамдардын (материалдык жоопкерчилик кызматкерлердин) тизмесин бекиткен эмес.

Сунуштама: Активдерди жоготуп алуу тобокелчилигин азайтуу максатында материалдык жоопкерчилик кызматкерлердин тизмеси бекитилсин жана алар менен материалдык жоопкерчилик жөнүндө келишимдер түзүлсүн.

Аудит мамлекеттик инспектор Э.Э.Садыков тарабынан жүргүзүлгөн.

“Кум-Дөбө” айыл өкмөтүнө караштуу “Кум-Дөбө Бирикме” муниципалдык ишканасы

(жетекчиси Б.М. Абдырасаков, башкы эсепчиси Н.Ишекеев)

2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн *мурдагы* аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйруктун талаптары аткарылган эмес (4-пункттан турган талап).

2024-жылга МИнин киреше бөлүгү 5318,5 миң сомго бекитилген, анык 4658,9 миң сом келип түшкөн, 3663,5 миң сом чыгышталган.

1.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Президентинин 2023-жылдын 29-декабрындагы ПЖ №370 “Кыргыз Республикасынын айыл аймактарынын жана шаарларынын деңгээлинде пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү жөнүндө” Жарлыгынын жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомдорунун талаптары аткарылбастан, “Жайыт бирикмеси” жана “Сууну иштетүү ассоциациясы”, жаны түзүлгөн “Кум-Дөбө бирикмеси” муниципалдык ишканасына өзүнүн ишмердүүлүгүн акты менен өткөрүп бербестен 2025-жылдын 30-декабрына чейин өзүнүн ишмердүүлүктөрүн өз алдынча улантып келген, бухгалтердик ишкагаздарды өткөрүү актысы жок, устав, мөөрү жана банктык эсеп счётору жокко чыгарылган эместиги аныкталды.

Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын 10-беренесине ылайык, финансылык абалы, ишинин натыйжалары жана финансылык абалындагы өзгөрүү жөнүндө маалымат түзүлгөн эмес. Аталган Мыйзамдын 1-беренеси боюнча “Бухгалтердик эсеп негизделген чечимдерди кабыл алуу үчүн кайсы бир субъект жөнүндө финансылык отчеттор аркылуу субъекттин (юридикалык жактын) активдери, милдеттенмелери, өздүк капиталы, кирешелери менен чыгашалары тууралуу маалыматтарды каттоо, иштеп чыгуу жана берүү аркылуу аны жыйноо, өлчөө тутумун камтыйт”-деп көрсөтүлгөн эрежелерге ылайык финансылык отчеттуу түзүүгө милдеттүү. Бирок, муниципалдык ишкана тарабынан финансылык отчеттор: бухгалтердик баланс, акча каражаттарынын кыймылы, таза киреше жана чыгымдар боюнча отчеттор жүргүзүлбөгөндүгү аныкталды.

Сунуштама: “Кум-Дөбө бирикмеси” муниципалдык ишканасы, “Сууну иштетүү ассоциациясы”, “Жайыт бирикмеси” жана айыл өкмөтү менен биргеликте Кыргыз Республикасынын Президентинин 2023-жылдын 29-декабрындагы ПЖ №370 “Кыргыз Республикасынын айыл аймактарынын жана шаарларынын деңгээлинде пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү жөнүндө” Жарлыгынын жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз

Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомдорунун талаптарына ылайык ченемдик-укуктук актылары тез аранын ичинде аткарылсын.

Муниципалдык ишканасы тарабынан Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын талаптары толук аткарылсын жана бухгалтердик баланс, акча каражаттарынын кыймылы, таза киреше жана чыгымдар боюнча отчеттор түзүлсүн.

2.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: “Кум-Дөбө-Бирикме” муниципалдык ишканасынын кирешеси 1650,0 миң сомго бекитилип, малдын саны жалпы 50700 баш катталган, ошол эле учурда, 2024-жылдын 1-январына карата мал санактын жыйынтыгы боюнча жалпы 70178 даана болгон. Болжолдуу эсеп менен алганда жайытка чыгарбаган малдын саны жалпысы 3895 даана болгон. Ошондо келип чыккан айырма жалпы 15583 даана болуп, болжол менен бюджеттик жоготуусу **1162,7 миң сомду** түздү.

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2024-жылдын 5-апрелиндеги ПЖ № 90 Жарлыгы менен бекитилген “2024-2028-жылдарга Кыргыз Республикасынын санариптик трансформациялоо концепциясы” 5-параграфы боюнча “Кыргыз Республикасын санариптик трансформациялоону тездетүүнүн алкагында 2028-жылга карата мамлекеттик башкарууда жана өз ара аракеттенүүдө өтмө санариптик платформаларды жана системаларды колдонуунун натыйжасында процесстерди оптималдаштыруунун эсебинен мамлекеттик органдардын натыйжалуулугу жогорулатылат”.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын санариптик трансформациялоо концепциясынын алкагында өтмө санариптик платформаларды 5-параграфынын жана системаларды колдонуу менен муниципалдык ишкананын киреше бөлүгүн жогорулатуу жана бюджеттик жоготууларга жол бербөө максатында иш-чаралар жүргүзүлсүн.

3.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 18-февралындагы №83 токтому менен бекитилген “Мамлекет жөнгө салуучу чарбакер субъекттердин товарларына (жумуштарына, кызмат көрсөтүүлөрүнө) бааларды (тарифтерди) аныктоонун тартиби жөнүндө” Жобонун талаптары сакталбастан, 2023-2024-жылдарга карата “Кум-Дөбө-Бирикме” муниципалдык ишканасында акы төлөнүчү кызмат көрсөтүүлөргө тарифтери монополияга каршы жөнгө салуу органы менен макулдашылбагандыгы аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 18-февралындагы №83 токтому менен бекитилген “Мамлекет жөнгө салуучу чарбакер субъекттердин товарларына (жумуштарына, кызмат көрсөтүүлөрүнө) бааларды (тарифтерди) аныктоонун тартиби жөнүндө” Жобонун талаптарына ылайык, ичүүчү тарифтерин монополияга каршы жөнгө салуу органы менен макулдашсын.

Аудит мамлекеттик инспектор Д.К.Казиев тарабынан жүргүзүлгөн.

Ормон-Хан айыл өкмөтүнө караштуу “Кочкор” муниципалдык ишканасы (жетекчиси А. Аситов, башкы эсепчиси Мавлутбек уулу И.)

2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн мурдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйрук толугу менен аткарылган.

2024-жылга МИнин киреше бөлүгү 14361,4 миң сомго бекитилген, анык 24888,3 миң сом келип түшкөн, 28807,8 миң сом чыгышталган.

1.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Ормон-Хан айыл өкмөтүнүн берген маалыматы боюнча айыл аймагында жалпы 6081 кожолук бар. “Кочкор” муниципалдык ишканасы жеке жактардан таштандыларды чыгаруу кызматы үчүн 2024-жылы 6081 кожолуктан 10945,8 миң сом акча каражатын жыйнамак, анын ичинде женилдиктер берилген кожолуктар 31 түзөт.

“Кочкор” муниципалдык ишканасы 2024-жылы жалпы 3656 кожолук менен келишим түзүп, жеке жактардан таштандыларды чыгаруудан жалпы 6580,8 миң сом акча каражатын жыйнаган. Жыйынтыгында, ишкананын киреше бөлүгүнүнүн жоготуусу **4365,0 миң сомду** түзгөн ($10945,8 - 6580,8 = 4365,0$).

Сунуштама: Киреше бөлүгүн жогорулатуу максатында ишкананын карамагындагы айыл аймагындагы кожолуктар менен келишимдерди түзүү жана таштанды чыгаруу үчүн акыны чогултуу боюнча көзөмөл күчөтүлсүн.

2.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Берилген маалыматка ылайык Ормон-Хан айыл аймагында катталган малдардын саны 2024-жылдын аягына уй -14647 баш, жылкы – 9245 баш, топоз – 2398 баш, кой-эчки – 91521 баш. Кочкор айылдык кеңешинин 2024-жылдан 11-апрелиндеги №14/7 токтому менен бир баш бодого - 100 сом, бир баш кой-эчкиге – 20 сом жана бир баш топозго - 600 сом өлчөмүндө бекитилген. Ошондо орточо эсеп менен жайыттын ижара акысынан 2024-жылы (*уйлардан $14647 \cdot 100 = 1464700$ сом, жылкы $9245 \cdot 100 = 924500$ сом, топоз $2398 \cdot 600 = 1438800$ сом, кой-эчки $91\ 521 \cdot 20 = 1830420$ сом*) жалпы 5658,4 миң сом түшмөк.

Ормон-Хан айыл өкмөтүнүн бюджеттик эсебине жайыт жерлеринин ижарасынан 2024-жылы 3027,0 миң сом түшүүсү каралып, 3397,0 миң сом келип түшкөн. Тактап айтканда 2024-жылы болжолдуу бюджеттик жоготуусу **2261,4 миң сомду** ($5\ 658,4 - 3\ 397,0$) түзөт.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Жайыттар жөнүндөгү” Мыйзамынын талаптарын эске алып, жайытка чыгарылуучу малдардын эсебин тактап, жайыт пайдалануудан түшчү ижара акысынын кирешесин көбөйтүү боюнча чаралар көрүлсүн.

3.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024- жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча Жобонун” 106-беренесинин талаптарын бузуу менен, сапар чыгымдары боюнча жалпы **40,5 миң сом** тастыктоочу иш кагаздары жок чыгышталган (аванстык отчеттору тапшырылган эмес).

Сунуштама: Жооптуу кызмат адамдар тарабынан негизсиз тастыктоочу иш кагаздары жок чыгышталган **40,5 миң сом** калыбына келтирилсин жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024- жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча Жобонун” талаптары так сакталсын.

4.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” типтүү тартибинин талаптары сакталбастан, муниципалдык ишканалар жылдык сатып алуу планын түзгөн эмес жана 2024-жыл ичинде *205,0 миң сом* акча каражаты конкурс өткөрбөстөн 3112 Машиналар жана жабдуулар беренеси аркылуу Кыргыз-кытай “Нарын-Мото” компаниясынан Кабинасы бар үч дөңгөлөктүү жүк ташуучу мотоцикл (Желмаян) сатып алууга чыгымдалгандыгы аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген мамлекеттик жана муниципалдык ишканалардын сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибинин талаптарын бузууга жол берилбесин.

5.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 12-июнундагы “Кыргыз Республикасында чарбакер субъекттердин жана бюджеттик мекемелердин кассалык операцияларды жүргүзүү тартибин бекитүү тууралуу” №281 токтомунун талаптарын бузууга жол берилген, “Кочкор” муниципалдык ишканасында кассалык китеп жүргүзүлгөн эмес. Калктан таштанды чыгаруу үчүн, таза суу менен камсыз кылуу жана суу саркындыларын кетирүү акыларын ишкананын контролерлору

чогулткан накталай акча каражаттары кассага кириштелбестен туруп, контролерлор тарабынан банкка түз тапшырылат.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 12-июнундагы №281 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасында чарбакер субъекттердин жана бюджеттик мекемелердин кассалык операцияларды жүргүзүү тартибинин” талаптары так аткарылсын.

6.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 18-февралындагы №83 токтому менен бекитилген “Мамлекет жөнгө салуучу чарбакер субъекттердин товарларына (жумуштарына, кызмат көрсөтүүлөрүнө) бааларды (тарифтерди) аныктоонун тартиби жөнүндө” Жобонун талаптары сакталбастан, 2024-жылдарга карата “Кочкор” муниципалдык ишканасында акы төлөнүчү кызмат көрсөтүүлөргө тарифтери монополияга каршы жөнгө салуу органы менен макулдашылбагандыгы жана “Ормон-Хан” айылдык Кеңеш тарабынан бекитилбегендиги аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 18-февралындагы №83 токтому менен бекитилген “Мамлекет жөнгө салуучу чарбакер субъекттердин товарларына (жумуштарына, кызмат көрсөтүүлөрүнө) бааларды (тарифтерди) аныктоонун тартиби жөнүндө” Жобонун талаптарына ылайык ичүүчү таза суунун тарифтерин монополияга каршы жөнгө салуу органы менен макулдашсын жана ар бир келээрки жылга “Ормон-Хан” айылдык Кеңеш тарабынан бекитилсин.

Аудит мамлекеттик инспектор М.А.Майдеев тарабынан жүргүзүлгөн.

Сары-Булак айыл өкмөтүнө караштуу “Төлөк Ак-Кыя” муниципалдык ишканасы (жетекчиси Э.С.Сыйрыков, башкы эсепчиси Курманбек уулу Р.)

2024-жылга МИнин киреше бөлүгү 1674,5 миң сомго бекитилген, анык 1298,9 миң сом келип түшкөн, 2708,5 миң сом чыгышталган.

1.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 12-июнундагы №281 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасында чарбакер субъекттердин жана бюджеттик мекемелердин кассалык операцияларды жүргүзүү тартибин бекитүү тууралуу тартибинин” талаптарын бузууга жол берилген, “Төлөк-Ак-Кыя” муниципалдык ишканасында кассалык китеп жүргүзүлгөн эмес. Калктан таштанды чыгаруу үчүн, таза суу менен камсыз кылуу жана суу саркындыларын кетирүү акыларын ишкананын контролерлору чогулткан накталай акча каражаттары кассага кириштелбестен туруп, бухгалтери жана жетекчиси тарабынан банкка түз тапшырылып келген.

Ошону менен бирге, кассадан чыгымдалган акча каражаттары эсеп берме тараптан авансалык отчет түзүлбөгөндүгү аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 12-июнундагы №281 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасында чарбакер субъекттердин жана бюджеттик мекемелердин кассалык операцияларды жүргүзүү тартибин бекитүү тууралуу тартибинин” талаптары так сакталсын.

2.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасында накталай эмес төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн көбөйтүү, инновациялык жана санариптик финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү колдонууну өнүктүрүү жана кеңейтүү, акча каражатын жүгүртүүнүн ачык-айкындуулугуна жетишүү жана көмүскө экономиканы кыскартуу максатында 2023-жылдын 29-декабрындагы 2023-2027-жылдарга Кыргыз Республикасында накталай эмес төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн көбөйтүү боюнча мамлекеттик программаны бекитүү жөнүндө Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинетинин жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын №737/67-7 токтомунун талаптары сакталбастан, “Төлөк-Ак-Кыя” муниципалдык ишканасы 2024-жыл ичинде акча каражаттарынын накталай түрдө чыгышталып келгендиги аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасында накталай эмес төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн көбөйтүү, инновациялык жана санариптик финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү колдонууну өнүктүрүү жана кеңейтүү, акча каражатын жүгүртүүнүн ачык-айкындуулугуна жетишүү жана көмүскө экономиканы кыскартуу максатында 2023-жылдын 29-декабрындагы 2023-2027-жылдарга Кыргыз Республикасында накталай эмес төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн көбөйтүү боюнча мамлекеттик программаны бекитүү жөнүндө Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинетинин жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын №737/67-7 токтомуна ылайык, накталай түрдө акча каражаттарын жүргүртүлүүсү токтотулсун.

3.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин талаптарын бузууга жол берилген, 2024-жылдын мекеменин кызматкерлерине эсептелген эмгек маянасынан **228,9 миң сом** (17,25% 144,9 миң сом, 8% 67,2 жана 2% 16,8 миң сом) социалдык төлөмдөр жана **35,0 миң сом** киреше салыгы кармалган эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин 37-беренесинин талаптары жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-жылдын 17-июлундагы №385 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрүн эсептөөнүн жана төлөөнүн тартиби жөнүндөгү” Мыйзамынын талаптары так сакталсын. Кошуп эсептелинген **228,9 миң сом** (17,25% 144,9 миң сом, 8% 67,2 жана 2% 16,8 миң сом) социалдык төлөмдөр жана **35,0 миң сом** киреше салыгы тиешелүү бюджеттерине калыбына келтирилсин.

4.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” типтүү тартибинин талаптары сакталбастан, муниципалдык ишканалар жылдык сатып алуу планын түзгөн эмес жана 2024-жыл ичинде жалпы **1215,8 миң сом** акча каражаты конкурс өткөрүлбөстөн ар кандай материалдык баалулуктарды сатып алууга чыгымдалган.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” типтүү тартибинин талаптарын бузууга жол берилбесин. Тийиштүү кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

5.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: КР Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 токтому менен бекитилген “Ишкердик субъекттеринин, коммерциялык эмес уюмдардын (бюджеттик мекемелерди албаганда) бухгалтердик эсебиндеги документтердин жүгүртүлүшү жөнүндө” жобосунун 3-бөлүмүнүн 13-пунктунун талаптарын бузууга жол берилген, Сары–Булак айыл өкмөтүнө жылуулук системасын киргизиш үчүн **50,0 миң сом** тастыктоочу иш кагаздары жок чыгышталган.

Сунуштама: КР Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 токтому менен бекитилген “Ишкердик субъекттеринин, коммерциялык эмес уюмдардын (бюджеттик мекемелерди албаганда) бухгалтердик эсебиндеги документтердин жүгүртүлүшү жөнүндө” жобосунун талаптары так сакталсын. Жооптуу кызматкерлер тарабынан негизсиз, тастыктоочу иш кагаздары жок сарпталган **50,0 миң сом** калыбына келтирилсин. Жооптуу кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

6.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: “Төлөк-Ак-Кыя” муниципалдык ишканасынын карамагына Сары-Булак айыл өкмөтү тарабынан келишимдин негизинде өткөрүлүп берилген баланстык баасы 4454,4 миң сомдук мамлекеттик номери 05KG 979AC FAW автосамосвалы (жыл ичинде чогулган амортизациясы 650,5 миң сомду (650,5/12=54,2) жана баланстык баасы 4815,5 миң сомдук мамлекеттик номери 05KG993CA погрузчик эксковатор XGMA (жыл ичиндеги чогулган амортизациясы 687,9 (688/12=57,3) миң сом) айыл өкмөттүн же болбосо айылдык кенешинин уруксат кагаздары жок ижара келишим

түзбөстөн, айлык ижара акысын 10,0 миң сом өлчөмүндө макулдашып ижарага берилген. Белгилей кетсек, эки техниканын бир айлык амортизациялык чыгымдарынан аз сумма көрсөтүшкөн, техниканы жараксыз абалга алып келүү коркунучун жаратышып, жыйынтыгында, ижара акысынан түшүүчү **1338,5 миң сом** акча каражаттары төлөнбөй бюджеттик жоготууга алып келген.

Сунуштама: “Төлөк-Ак-Кыя” муниципалдык ишканасынын жетекчилиги менен түзүлгөн келишимдерди кайрадан карап чыгып, мамлекеттик техникалардын жараксыз абалга келтирбей ишкананын кызыкчылыктарына жана өнүгүшүнө иш кылына тургандай келишимди айыл өкмөт жана айылдык кенештин катышуусунда иштеп чыгарылсын, тиешелүү кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын. *Укуктук баа берүү үчүн Нарын облустук прокуратурасына сунушталсын.*

7.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын 7-беренесинин 1-бөлүгүнө ылайык: “Субъекттин жетекчиси ички эсеп тутумун, отчеттуулукту жана контролду, чарбалык операцияларды контролдоо тартибин камсыз кылууга, тышкы пайдалануучулар үчүн финансылык отчет даярдоону, салык отчетторун жана башка финансы документтерин даярдоону, эсептөөлөрдүн өз учурунда болушун камсыз кылууга милдеттүү.” Мыйзамдын 10-беренеси боюнча: финансылык отчеттуулук - субъекттин финансылык абалы, ишинин натыйжалары жана финансылык абалындагы өзгөрүү жөнүндө маалымат берүү. Субъекттер ушул Мыйзамдын 1-беренесинде көрсөтүлгөн эрежелерге ылайык финансылык отчеттуу түзүүгө милдеттүү”-деп көрсөтүлгөндүгүнө карабастан, муниципалдык ишканасынын 2024-жылга балансы даярдалган эмес, ишкананын 2024-жылга сметасы түзүлгөн эмес, киреше жана чыгаша боюнча тийиштүү баардык отчеттор жасалган эмес, социалдык фондуга жана салык органдарына ай сайын берилүүчү отчеттор жасалган эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 11-ноябрындагы №609 токтому менен бекитилген “Чакан ишкердик субъекттеринин бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүүсүнүн эрежелеринин” талаптарына ылайык, бухгалтердик баланс менен пайдалар жана чыгашалар жөнүндө жана социалдык фондуга жана салык органдарына берилүүчү отчеттор убагында даярдалсын.

Аудит мамлекеттик инспектор Т.Ж.Орозалиев тарабынан жүргүзүлгөн.

“Чолпон” айыл өкмөтүнө караштуу “Чолпон” муниципалдык ишканасы
(жетекчиси С.Э.Кыйсаев, башкы эсепчиси Ажыгул уулу Б.)

2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн *мурдагы* аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйруктун 2;3;6-пункттарынын талаптары аткарылган эмес.

2024-жылга МИнин киреше бөлүгү 4762,1 миң сомго бекитилген, анык 6093,5 миң сом келип түшкөн, 6668,9 миң сом чыгышталган.

1.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-жылдын 17-июлундагы №385 токтому менен бекитилген «Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрүн эсептөөнүн жана төлөөнүн тартиби жөнүндө» нускамасынын, Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин талаптары сакталбагандыгы аныкталды, Чолпон муниципалдык ишканасы тарабынан эсептелинбей калган 17,25% өлчөмүндөгү Социалдык фондго төгүмдөр–26,5 миң сомду, 8% социалдык камсыздандыруу төгүмдөрү–14,9 миң сомду жана киреше салыгы–13,7 миң сомду, жалпы суммасы **55,1 миң сомду** түздү.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-жылдын 17-июлундагы №385 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрүн эсептөөнүн жана төлөөнүн тартиби жөнүндө” нускамасынын,

ошондой эле Кыргыз Республикасынын Салык Кодексинин талаптары сакталсын жана жалпы суммасы **55,1 миң сом** акча каражаты тиешелүү бюджетке калыбына келтирилсин.

2.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 токтомунун 3-главасынын 17-пунктунун жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги тарабынан 2024-жылдын 22-январында бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча жобону бекитүү жөнүндө” 1-Б буйругунун талаптары сакталган эмес, тастыктоочу иш кагаздары жок жалпы **53,6 миң сом** акча каражаты чыгышталган (расколдун тосмолорун орнотууга кеткен 16,0 миң сомдун отчеттору жок, мурдагы кассир К. Мукамбетсадык кызы чыгыш ордереине фамилия жазылбастан эмне үчүн бергендиги көрсөтүлбөстөн 20,0 миң сом, айдоочу Р.Талантбеков тарабынан 17,6 миң сомдук көмүр тартып келүү үчүн).

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 токтомунун 3-главасынын 17-пунктунун жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги тарабынан 2024-жылдын 22-январында бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча жобону бекитүү жөнүндө” 1-Б буйругунун талаптарына ылайык, баштапкы бухгалтердик отчеттор түзүлсүн. Тиешелүү кызмат адамдары тарабынан тастыктоочу иш кагаздары жок чыгышталган **53,6 миң сом** калыбына келтирилсин.

3.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы №471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндөгү” токтомунун (КР МКнын 04.12.25-ж. №778 токтомуна ылайык күчүн жоготкон) талаптарын бузуу менен, сапар чыгымдары боюнча **9,0 миң сом** ашык төлөнгөн.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 4-декабрындагы №778 “Иш сапардык чыгымдардын ченемдерин белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндөгү” токтомунун (КР МКнын 04.12.25-ж. №778 токтомуна ылайык күчүн жоготкон) талаптары так сакталсын жана тиешелүү кызмат адамдары тарабынан сапар чыгымдары боюнча ашык төлөнгөн **9,0 миң сом** калыбына келтирилсин.

4.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтомунун 2-пунктунун талабы сакталбастан, “Сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун эрежелери” бекитилген эмес. Жогоруда көрсөтүлгөн токтомго ылайык, “Сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун эрежелери ушул токтомдун 1-пунктунда көрсөтүлгөн субъекттердин ички документтери менен аныкталууга жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органы менен макулдашуу боюнча муниципалдык ишканалардын аткаруу органынын жетекчиси тарабынан бекитилүүгө тийиш”. О.э. жогоруда көрсөтүлгөн токтом менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү” тартибинин 20-пунктунун талаптары сакталбастан, Муниципалдык ишкана өндүрүштүк ишин камсыздоо үчүн зарыл болгон күнүмдүк керектелүүчү товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдүн тизмеси бекитилген эмес, жалпы **1636,4 миң сомго** ар кандай кызмат көрсөтүүлөрдү, жумуштарды жана товарларды сатып алуу жүргүзүлгөн.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтомунун жана ушул токтом менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү” тартибинин талаптары так сакталсын, о.э. ар кандай кызмат көрсөтүүлөрдү, жумуштарды жана товарларды сатып алуу ушул тартипке ылайык жүргүзүлсүн.

5.Критерийлерди бузуулар жөнүндө жыйынтык: КР “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын 2;3;7; 9;10-беренелеринин жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-

жылдын 7-октябрындагы №231 токтомунун “Кыргыз Республикасында ишкердик субъекттери, коммерциялык эмес уюмдар (бюджеттик мекемелерди албаганда) тарабынан бухгалтердик эсептин жана каржылык отчеттуулуктун жүргүзүлүшүнүн маселери жөнүндө” токтомунун талаптары аткарылбастан, “Чолпон” муниципалдык ишканасында бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүүнүн принциптери сакталбастан, “эсеп саясаты” кабыл алынган эмес, бухгалтердик эсептер кош жазуу аркылуу жүргүзүлгөн эмес, активдер менен милдеттенмелерге инвентаризация жүргүзүлгөн эмес, аудит жүргүзүлгөн мезгилге финансылык отчет даярдалган эмес (финансылык отчеттор: бухгалтердик баланс, акча каражаттарынын кыймылы, таза киреше жана чыгымдар боюнча отчеттор жүргүзүлгөн эмес).

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 “Кыргыз Республикасында ишкердик субъекттери, коммерциялык эмес уюмдар (бюджеттик мекемелерди албаганда) тарабынан бухгалтердик эсептин жана каржылык отчеттуулуктун жүргүзүлүшүнүн маселери жөнүндө” токтомунун талаптары так сакталсын, “Чолпон” муниципалдык ишканасы үчүн эсеп саясаты кабыл алынып, бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүүнүн принциптерин сактоо финансылык отчеттор түзүлсүн.

Аудит мамлекеттик инспектор Н.Э. Айдаров тарабынан жүргүзүлгөн.

Жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы боюнча:

- Кыргыз Республикасынын Президентинин Нарын облусундагы ыйгарым укуктуу өкүлүнө, айылдык Кеңештин төрагаларына - Отчет;
- райондук мамлекеттик администрациясынын башчысына – Отчет, Жазма буйрук;
- аудит жүргүзүлгөн мекемелердин, ишканалардын жетекчилерине аудиттин жыйынтыгы жөнүндөгү Жазма буйруктар, Сунуштар жөнөтүлсүн.

Жетекчи

А.С. Ибрагимов

Аткарган: маминспектор –топтун жетекчиси М.А.Майдеев